

Na temelju članka 18. Statuta Grada Križevaca („Službeni vjesnik Grada Križevaca“, broj 4/09, 1/13, 1/16, 1/18 i 3/18 – pročišćeni tekst), Gradsko vijeće Grada Križevaca, na 18. sjednici održanoj 11. rujna 2019. godine, donijelo je

KRIŽEVAČKU STRATEGIJU izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2019. do 2020.

I. UVOD

Križevačku strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2006. godini donijelo je Gradsko vijeće na Tematskoj sjednici 7. prosinca 2005. godine. Istovremeno je imenovano Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Križevaca sa zadaćom poticanja, praćenja i provođenja pojedinih mjera, te pružanja stručne i savjetodavne pomoći nositeljima i suradnicima provođenja mjera i aktivnosti. Značajnu ulogu u pripremi i proceduri donošenja Križevačke strategije imali su Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH i Udruga invalida Križevci, danas Udruga osoba s invaliditetom Križevci.

Europsko Vijeće i Parlament u lipnju 2006. godine usvojili su prijedlog Europske komisije da se 2007. godina proglasi Europskom godinom jednakih mogućnosti u kojoj će se promicati jednake mogućnosti za sve građane Europske unije.

Cilj je provedba strategija za osiguranje učinkovite borbe protiv diskriminacije, promicanja različitosti i jednakih mogućnosti te upoznavanje građana s europskim zakonodavstvom u tom području.

Gradsko vijeće Grada Križevaca, na svojoj 14. sjednici, održanoj dana 16. travnja 2007. godine raspravljalo je o Izvješću o provedbi mjera i aktivnosti Križevačke strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2006. godini. Spomenuto Izvješće usvojeno je na istoj sjednici jednoglasnom odlukom gradskih vijećnika. Udruga invalida Grada Križevaca također je na istoj sjednici gradskog vijeća pozitivnim mišljenjem ocijenila provedbu mjera Križevačke strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2006. godini, dakle, podržalo je Izvješće o provedbi mjera i aktivnosti Križevačke strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2006. godini. U svom izlaganju na istoj sjednici, predsjednik Udruge invalida, između ostaloga, napomenuo je da ukoliko ima nekih manjkavosti u Izvješću o provedbi mjera i aktivnosti Križevačke strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2006. godini, a koje su po mišljenju Udruge invalida Križevci objektivne naravi, ne može se i ne smije umanjiti nastojanje Grada Križevaca, njegovih tijela i službi da se unaprijedi kvaliteta života i neovisnog življenja osoba s invaliditetom na području Grada Križevaca i da Grad Križevci bude po mjeri čovjeka i svih njegovih građana i stanovnika.

Križevačka strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2006. godini je uspješno provedena, rezultati provedbe prezentirani su i javnosti i osobama s invaliditetom. To nikako ne znači da je sve za osobe s invaliditetom napravljeno, ali sigurno je da je Križevačka strategija jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2006. godini bila prvi sveobuhvatni dokument koji je prihvaćen na Gradskom vijeću Grada Križevaca i da se više problematika osoba s invaliditetom neće razmatrati kao

minorni problem. Usvajanjem ovog dokumenta na Tematskoj sjednici Gradskog vijeća Grada Križevaca, problematici osoba s invaliditetom dan je poseban i potreban značaj.

Križevačka strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2010. godine utemeljena je na suvremenim znanstvenim postignućima i odredbama nacionalnih i međunarodnih zakona i dokumenata.

Koordinacija, suradnja i djelovanje svih sudionika u provedbi mjera i aktivnosti Križevačke strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom u 2010. godini bila je vrlo uspješna, tako da su se sve bitne mjere i aktivnosti realizirale u planiranim rokovima i utvrđenim nositeljima. Gradsko vijeće Grada Križevaca donijelo je *Zaključak o usvajanju Izvješća o provedbi mjera i aktivnosti Križevačke strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2007. – 2010. godine*, na svojoj sjednici 21. travnja 2010. godine, prihvaćanjem i usvajanjem objedinjenog teksta Izvješća pripremljenog od strane Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Križevaca. Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Križevaca zaključilo je da je potrebno daljnje kontinuirano djelovanje svih nositelja i mjera i aktivnosti, sukladno Strateškom planu Udruge invalida Križevci za razdoblje 2007.-2010. godine.

Konvencija o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda (u daljnjem tekstu Konvencija) je usvojena zajedno s Fakultativnim protokolom na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda, 13. prosinca 2006., a Republika Hrvatska ratificirala je 2008. godine; *Akcijski plan vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom: poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006. – 2015* (u daljnjem tekstu: *Akcijski plan*); *Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju*; *Opća deklaracija o ljudskim pravima – Usvojena i proglašena od Opće skupštine Ujedinjenih naroda, Rezolucijom 217 A (III) 10. prosinca 1948.*; *Svjetski program djelovanja za osobe s invaliditetom*; *Standardna pravila UN-a o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom*; *Pariška povelja za novu Europu*; *Jedinstvena rehabilitacija za osobe s invaliditetom Vijeća Europe*; *Europska socijalna povelja*; *Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010. – 2020. (EU-LEX)*; *Program održivog razvoja do 2030. godine*; *Direktiva (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora*; *Strategija za osobe s invaliditetom Vijeća Europe 2017. – 2023.*; *Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom* („Narodne novine“, broj 47/05.); *Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. - 2020. godine* („Narodne novine“, broj 42/17.-u daljnjem tekstu: *Nacionalna strategija*), a u skladu s odredbama *Ustava Republike Hrvatske*, zakona i drugih propisa, sadržajno znatno unapređuju položaj osoba s invaliditetom suvremenim pristupom u sustavu primjene ljudskih prava u djelovanju prema osobama s invaliditetom, a u cilju osiguranja jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom - *Križevačka strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2019. do 2020.* (u daljnjem tekstu: *Križevačka strategija*) prihvaća sadržaj i strukturu međunarodnih i nacionalnih dokumenata.

U mjerama i aktivnostima ove *Križevačke strategije* uvažit će se preporuke Odbora za prava osoba s invaliditetom u Zaključnim primjedbama o Inicijalnom izvješću Hrvatske o primjeni *Konvencije* (od 17.4.2015), s obzirom na to da su mjere i aktivnosti Grada Križevaca integralni dio izvješća Republike Hrvatske prema tijelima Europske unije i Ujedinjenih naroda.

Križevačka strategija prihvaća svrhu, ciljeve, definicije, temeljna načela i smjernice djelovanja *Konvencije i Nacionalne strategije*.

Nakon donošenja ove *Križevačke strategije* osnovat će se novo Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Križevci (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) koje će u suradnji s Upravnim odjelom za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam koordinirati realizaciju mjera i aktivnosti, poticati i pratiti provođenje, pružati stručnu i savjetodavnu pomoć nositeljima i suradnicima te sudjelovati u izradi prijedloga za sljedeću strategiju.

Križevačka strategija će u potpunosti djelovati na temeljima socijalne kohezije kao glavnog temelja izgradnje i održavanja socijalnog društva. Povezivanjem i integriranjem svojih vrijednih ljudskih i materijalnih potencijala Grad Križevci može jamčiti određenu razinu dobrobiti svim svojim građanima, o osobito vrlo ranjivim grupama kao što su to osobe s invaliditetom.

Svrha Križevačke strategije je unapređivanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda osobama s invaliditetom i unapređivanje i poštivanje njihova urođenog dostojanstva.

Temeljna načela: poštivanje urođenog dostojanstva, osobne autonomije uključujući slobodu izbora i neovisnost osoba; ravnopravnost (ne diskriminaciji); puno i učinkovito sudjelovanje i uključivanje u društvo; poštivanje različitosti i prihvaćanje invaliditeta kao dijela ljudske različitosti i čovječnosti; jednake mogućnosti; pristupačnost; ravnopravnost žena i muškaraca; poštivanje sposobnosti razvoja djece s teškoćama u razvoju i poštivanje prava djece s teškoćama u razvoju na očuvanje vlastitog identiteta.

Ciljevi

Treba osigurati potpunu integraciju osoba s invaliditetom ostvarivanjem integracije na važnim životnim područjima ravnopravnim sudjelovanjem u političkom, javnom i kulturnom životu; u procesu odgoja i obrazovanja; u zapošljavanju, zdravstvu i rehabilitaciji; u socijalnoj zaštiti; u pravnoj zaštiti i zaštiti od nasilja; u istraživanju i razvoju i drugom.

Strategija u potpunosti promovira građansku perspektivu i socijalni model djelovanja prema osobama s invaliditetom utemeljen na sustavu primjene ljudskih prava. U potpunosti odbacuje poistovjećivanje osobe s invaliditetom s ulogom pacijenta kojemu je potrebna zdravstvena ili neka druga skrb. Naglasak je na sposobnostima osobe koja će, nakon što društvo ukloni postojeće prepreke, ostvariti svoj potpuni razvoj.

Osobita se važnost daje udugama osoba s invaliditetom koje, tijekom cijelog procesa, od kreiranja do realizacije i evaluacije mjera i aktivnosti trebaju biti istinski partner vlasti.

U planiranju i provođenju mjera i aktivnosti na svim područjima *Križevačke strategije* osobitu pozornost treba posvetiti pojedinim skupinama unutar cjelokupne populacije osoba s invaliditetom:

- **ženama i djevojkama s invaliditetom** koje su vrlo često suočene s višestrukom diskriminacijom s obzirom na spol i invaliditet;

- **osobama s teškim invaliditetom** koje trebaju visoku razinu društvene potpore, a kvaliteta njihova života najdirektnije ovisi o razvijenosti servisa i usluga u zajednici;
- **djeci s teškoćama u razvoju** treba omogućiti uživanje svih prava sukladno *Konvenciji o pravima djeteta* kao svoj drugoj djeci;
- **mladim osobama s invaliditetom** koje se kao osobito ranjiva skupina suočavaju s nizom zapreka u procesu obrazovanja, zapošljavanja, stanovanja i sl.;
- **osobama s invaliditetom starije životne dobi** koje postaju sve brojnija i značajnija društvena skupina i izazov kreiranju politika za osobe s invaliditetom;
- **osobama s intelektualnim poteškoćama** budući da zahtijevaju multidisciplinarni pristup.

Navedene skupine osoba s invaliditetom zahtijevaju multidisciplinarni pristup u planiranju i provođenju mjera i aktivnosti na svim područjima djelovanja.

U provođenju mjera i aktivnosti na svim područjima *Križevačka strategija* se rukovodi glavnim ciljem - ukidanjem svake **diskriminacije na temelju invaliditeta** koja je svako ograničavanje ili isključivanje na temelju invaliditeta, posljedica kojega je narušavanje integriteta osobe. Invaliditet ne smije biti razlog uskraćivanju ili narušavanju ljudskih prava i temeljnih sloboda na kulturnom, političkom, gospodarskom i svakom drugom području.

Za planiranje i provođenje aktivnosti namijenjenih osobama s invaliditetom važno je definirati pojam invaliditeta, odnosno osobe s invaliditetom. Grad Križevci je prihvatio definiciju iz Konvencije koja naglašava socijalnu dimenziju invaliditeta, ističući da se "pojam invaliditeta razvija i proistječe iz interakcije osoba s invaliditetom s barijerama u stavovima i barijerama u okolini koje onemogućuju njihovo potpuno i djelotvorno sudjelovanje u društvu ravnopravno s drugim osobama".

Donošenjem *Križevačke strategije* nastavlja se proces uspostave učinkovitog i odgovornog sustava cjelovite skrbi za osobe s invaliditetom Grada Križevaca.

Križevačka strategija postaje obvezujući dokument za sve gradske urede, ustanove i trgovačka društva Grada Križevaca.

Očekivani učinak *Križevačke strategije* je promjena shvaćanja javnosti Grada Križevaca prema osobama s invaliditetom, u cilju njihove pune integracije u društvo, što traži i javnu kampanju.

Konačan cilj *Križevačke strategije* je omogućavanje potpune socijalne integracije osoba s invaliditetom Grada Križevaca, koji osobama s invaliditetom nastoji omogućiti vlastito ostvarenje i samostalno življenje.

Područja djelovanja

Grad Križevci će, tijekom razdoblja primjene *Križevačke strategije*, provoditi mjere i aktivnosti za sve osobe s invaliditetom u Gradu Križevcima na područjima:

- 1) Obitelj;
- 2) Život u zajednici;
- 3) Odgoj i obrazovanje;
- 4) Zdravstvena zaštita;
- 5) Socijalna skrb;
- 6) Mobilnost, pristupačnost i stanovanje;

- 7) Zapošljavanje, rad i profesionalna rehabilitacija;
- 8) Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja;
- 9) Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti;
- 10) Sudjelovanje u kulturnom, javnom i političkom životu;
- 11) Istraživanje i razvoj;
- 12) Rekreacija, razonoda i sport;
- 13) Rizične situacije i humanitarna krizna stanja;
- 14) Udruga osoba s invaliditetom u civilnom društvu;
- 15) Međunarodna suradnja;

Područja djelovanja *Križevačke strategije* uvjetno su podijeljena, a mjere i aktivnosti međusobno se nadopunjuju i uvjetuju. Veći je dio mjera u izravnoj nadležnosti gradskih upravnih tijela i institucija, ali jednako su značajne i mjere u nadležnosti ministarstava i državnih institucija koje se ne mogu uspješno ostvariti bez aktivnog sudjelovanja lokalne i regionalne razine.

U *Križevačkoj strategiji* nisu planirani iznosi financijskih sredstva jer će se potrebna sredstva za provedbu svih mjera i aktivnosti osiguravati za svaku godinu u proračunu Grada Križevaca, na poziciji nadležnih gradskih upravnih tijela, kao i osiguravati potrebna sredstva iz europskih i nacionalnih izvora.

Temeljni podaci o osobama s invaliditetom

U Hrvatskoj, stanje na dan 14.03.2017, prema podacima iz Izvješća o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, živi 511 850 osoba s invaliditetom od čega su 307 934 muški (60%) i 203916 žene (40%) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 11,9 % ukupnog stanovništva u Republici Hrvatskoj. Najveći broj osoba s invaliditetom , njih 243 206 (48%) je u radno aktivnoj dobi i to od 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ ukupno 229 589 (45%) osoba. Invaliditet je prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina i to u dijelu od 8%.

U Koprivničko-križevačkoj županiji živi 11.546 osoba s invaliditetom.

Prema podacima Hrvatskog registra osoba s invaliditetom na dan 23.11.2018.godine u Križevcima (prema popisu stanovništva 2011.g.) živi 21.122 građana od čega su 2.159 osobe s invaliditetom (10%). 1338 ih je muškog spola (62%), a 821 ženskog spola, (38%). U Križevcima je 272 djece s teškoćama u razvoju u dobnoj skupini 0-19 (12,6%) 1028 osobe s invaliditetom (47,7%) su u radno aktivnoj dobi 20-64 godine, dok su 857 u dobnoj skupini 65+ (39,7%). Najveći broj osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima osnovnoškolsko obrazovanje, a po zvanju su u najvećem broju slučajeva radnici bez zanimanja, poljoprivredni radnici ili domaćice. Prema podacima sustava socijalne skrbi osobe s invaliditetom u najvećem broju žive u obitelji (81%) dok ih 15% živi samo, 2% ih živi u udomiteljskoj obitelji ili ima skrbnika, a 7 osoba živi u ustanovi. 76 osoba s invaliditetom živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja, 245 osoba ima potrebu za tuđom njegom i pomoći u punom opsegu i Barthelov indeks im je manji od 60. Prema podacima iz sustava prosvjete 326 učenika s teškoćama u razvoju ili većim teškoćama u razvoju, zahtjeva primjereni oblik odgoja i obrazovanja.

Prema članku 3. Zakona o Hrvatskom registru osoba s invaliditetom vrste tjelesnih/mentalnih oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Križevaca su (tablica 1.):

Tablica 1. Vrste tjelesnih/mentalnih oštećenja kod OSI s područja Grada Križevaca

Vrsta oštećenja	Broj osoba
Oštećenje vida	90
Oštećenje sluha	49
Poremećaji glasovno govorne komunikacije	146
Oštećenja lokomotornog sustava	649
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	361
Oštećenja perifernog živčanog sustava	58
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	510
Intelektualna oštećenja	130
Mentalna oštećenja	528
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	7
Prirođene anomalije i kromosomopatije	40
Višestruka oštećenja	756

*Napomena: ukupan broj dijagnoza je veći od ukupnog broja osoba zbog postojanja višestrukih oštećenja

Iz tablice 1. razvidno je da su oštećenja lokomotornog sustava, mentalna oštećenja te oštećenja drugih organa i organskih sustava najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom. Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava su: bolesti kralježnice s posljedičnom otežanom pokretljivošću (dorzopatije) kod 364 osoba, koksartroza kod 97 osoba i gonartroza kod 88 osoba.

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava su posljedica bolesti srca i krvnih žila te posljedica novotvorenina. 426 osoba s invaliditetom ima oštećenje srca i krvnih žila (I00-I99), a 104 osoba ima posljedice zloćudnih novotvorina (C00-C97) koje, kao vodeća ili komorbidentna dijagnoza, uzrokuju invaliditet te znatno smanjuje funkcionalnu sposobnost kod osobe s invaliditetom.

Demencije su najčešći uzrok mentalnih poremećaja. 181 osoba s invaliditetom ima navedeni duševni poremećaj. Najčešći uzrok oštećenja središnjeg živčanog sustava je posljedica cerebrovaskularnog infarkta. Kod 117 osoba s invaliditetom cerebrovaskularni infarkt je uzrok invaliditeta. Iz tablice 1. razvidno je da na području Grada Križevaca živi 130 osoba s intelektualnim teškoćama od čega su 63 LMR, 41 UMR, 21TMR te 5 osoba s teškim intelektualnim oštećenjem.

Zbog potpunijeg prikaza uzroka invaliditeta, na području Grada Križevaca, izdvajamo i dijagnoze koje nose visok stupanj funkcionalnih teškoća, a nisu navedene u priloženom opisu vrsta oštećenja (tablica 2).

Tablica 2. Prikaz dijagnoza koje nose visok stupanj funkcionalnih teškoća OSI, a nisu navedena u priloženom opisu vrsta oštećenja

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije teškog stupnja i psihoorganski sindromi	180
F20, F22, F25	Psihoze	68
F72, F73, F78.4	Teška i duboka intelektualna oštećenja	24
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	7
G10,G11	Huntingtonovakorea i nasljedene ataksije	1

G80	Infantilna cerebralna paraliza	14
G82	Para i tetraplegija	20
H54.0	Sljepoća na oba oka	26
H91.93	Gluhoća – potpuni gubitak sluha	6
Q90	Down sindrom	7
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
G35	Multipla skleroza	11

Što se tiče resora prema kojima osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava: 1221 ih ostvaruje preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 564 iz sustava socijalne skrbi, 218 branitelja s invaliditetom preko Ministarstva branitelja, 326 učenika iz sustava prosvjete dok 21 ratna i mirnodopska vojna invalida II svjetskog rata i poraća preko Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi. Potrebno je istaći da 191 osobe ostvaruje prava iz više izvora.

Na području grada Križevaca je 1194 osoba koje se nalaze u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i čiji je uzrok invaliditeta vezan uz radni proces (invalidi rada).

U Gradu Križevcima evidentirano je 30 branitelja s invaliditetom kod kojih su psihički poremećaji vezani uz ratnu traumu, najčešći uzrok invaliditeta.

PODRUČJA DJELOVANJA

1. OBITELJ

Uvod i ocjena stanja

Uvažavajući obitelj kao najvišu društvenu vrijednost i najznačajniju zajednicu za svaku osobu pa tako i osobu s invaliditetom, gdje je uloga obitelji presudna za razvoj i uspješnu integraciju osobe s invaliditetom, država potiče puno sudjelovanje osoba s invaliditetom u obiteljskom životu i promiče njihova prava na osobni integritet, osiguravajući dostupnu i sigurnu mrežu usluga i servisa u obiteljskom okruženju.

S ciljem sveobuhvatne skrbi o obitelji osoba s invaliditetom u obiteljskom životu, promicanju njihovih prava na osobni integritet i kontinuirano poboljšanje zakonodavstva u svrhu sprječavanja diskriminacije djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom, cjelokupno djelovanje društva oslanja se na postojeće strateške dokumente nacionalne razine: *Zakon o zaštiti nasilja u obitelji* („Narodne novine“, broj 70/17.); *Nacionalnu strategiju zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2017. do 2022.* („Narodne novine“, broj 96/17.); *Zakon o ravnopravnosti spolova* („Narodne novine“, broj 82/08. i 69/17.), *Nacionalnu populacijsku politiku* („Narodne novine“, broj 132/06.) i *Nacionalnu strategiju za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2020.* (u daljnjem tekstu: Nacionalna strategija).

Imajući u vidu najbolje interese djeteta, a polazeći od Strategije Vijeća Europe o pravima djeteta i EU Agende za prava djece, Nacionalna strategija fokusirana je na četiri strateška područja: unapređivanje sustava i osiguravanje usluga prilagođenih djeci, eliminaciju svih oblika nasilja nad djecom, osiguranje prava djece u ranjivim

situacijama i osiguranje aktivnog sudjelovanja djece. Nacionalnom strategijom nastojat će se djelotvornije promicati i štiti prava djece u Hrvatskoj provedbom postojećih međunarodnih i nacionalnih standarda na području prava djece.

Iako moderna obitelj tijekom posljednjih godina doživljava niz transformacija koje nužno djeluju na njezinu stabilnost, obitelj koja se susreće s teretom invaliditeta izložena je dodatnim promjenama i nerijetko treba snažnu društvenu potporu za svoj opstanak.

Suočavanje obitelji s dijagnozom djeteta ili odraslog člana iznimno je stresna situacija koja potpuno mijenja obiteljsku dinamiku. Podizanje djeteta s teškoćama u razvoju zahtijeva dodatne psihofizičke i materijalne napore, dodatna znanja za roditelje, drugu djecu i eventualne druge članove u obitelji. Pravodobna i interdisciplinarna stručna pomoć obitelji može uspješno spriječiti dublje poremećaje i progresiju oštećenja. Osobi s invaliditetom i njezinoj obitelji treba omogućiti potpunu integraciju u uređenoj, dostupnoj i prilagođenoj zajednici.

Uključivanje djece s teškoćama u razvoju u vrtiće, osnovne i srednje škole u Gradu Križevci zadovoljavajuće je, ali u sljedećem razdoblju svakako treba učiniti još mnogo više.

Savjetodavni i savjetovaniški rad za osobe s invaliditetom i za članove njihovih obitelji, započeo je tijekom 2006. godine. Centar za socijalni skrb Križevci organizirao je Savjetodavni rad koji se održava svakog ponedjeljka u vremenu od 13,00 do 15,00 sati u prostorijama Centra. Sukladno svojoj nadležnosti, kadrovskim i stručnim mogućnostima Centra za socijalnu skrb Križevci nastojat će opseg i sadržaj savjetodavnog rada i dalje nadograđivati.

Tablica 3. Mjere i aktivnosti u području obiteljskog prava OSI

Mjera 1. Osigurati informacije o spolnim i reproduktivnim pravima osobama s invaliditetom u svrhu poticanja ostvarivanja roditeljskih prava					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Organizirati tribinu o spolnim i reproduktivnim pravima osoba s invaliditetom	– broj osoba koje su sudjelovale na tribini	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: Udruga osoba s invaliditetom Križevci, HERA		2019. godina	Grad Križevci ne raspolaže polaznim podacima.
2. Izdati informativnu brošuru o spolnom i reproduktivnom zdravlju žena s invaliditetom	– broj tiskanih i podijeljenih brošura	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: Udruga osoba s invaliditetom Križevci, HERA		2020. godina	Grad Križevci ne raspolaže takvim brošurama.
3. Osigurati prilagođeni ginekološki stol	- kupljen ginekološki stol	Nositelj: Grad Križevci		2020. godina	Grad Križevci ima/nema jedan prilagođeni stol, a ima dvije ambulante.
4. Osigurati prilagođeni stol za dvije ambulante primarne zdravstvene zaštite	- kupljena dva stola	Nositelj: Grad Križevci		2020. godina 2020. godina	Grad Križevci nema prilagođenog stola u ambulantama primarne zdravstvene zaštite

5. Edukacija zdravstvenih djelatnika o komunikaciji s osobama s invaliditetom	- broj zdravstvenih radnika koji je sudjelovao	Nositelj: Udruga osoba s invaliditetom Križevci		2019. godina	Pritužbe osoba s invaliditetom
---	--	---	--	--------------	--------------------------------

2. ŽIVOT U ZAJEDNICI

Socijalni model utemeljen na promicanju ljudskih prava osoba s invaliditetom prihvaćen je koncept djelovanja prema osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj i Gradu Križevcima, a temelji se na filozofiji inkluzije prema kojoj svatko na svoj način može pridonijeti društvu i da mu, prije svega, pripada. Na osobu s invaliditetom gleda se kroz njezine mogućnosti, sposobnosti i interese. Položaj osoba s invaliditetom društveno je uvjetovan i stoga se društvo treba prilagođavati njihovim potrebama.

Prihvaćen je također model u zajednici utemeljene rehabilitacije kao alternativu institucijskoj zaštiti. Ovaj model polazi od temeljne pretpostavke da zajednica treba stvoriti uvjete za razvoj rehabilitacije, ravnopravnosti i socijalne integracije osoba s invaliditetom.

Ciljevi ovoga koncepta su: jačanje razvoja izvaninstitucijskih oblika skrbi, odnosno potpora kako bi se u potpunosti zadovoljile potrebe obitelji osoba s invaliditetom i uspostavi ravnoteže obiteljskih i profesionalnih obveza i organiziranim aktivnostima djece u slobodnom vremenu. Na taj način sprečava se institucionalizacija djece s teškoćama u razvoju i odraslih osoba s invaliditetom i osigurava kvalitetan život u obitelji; pružanje kontinuirane podrške u obitelji izravnom stručnom podrškom u obitelji i uključivanjem članova obitelji u savjetovanište te potreba edukacije roditelja i stručnjaka koji rade s djecom s neurorazvojnim smetnjama; život u obitelji (domu); stvaranje što normalnijih životnih uvjeta i odgovarajućeg sustava usluga na području stanovanja, zapošljavanja i slobodnog vremena.

Sastavni dio ovog koncepta je i inkluzivno obrazovanje koje omogućava djeci s teškoćama u razvoju obrazovanje u redovnim uvjetima.

Ovo su suštinski ciljevi i svrhe svih mjera i aktivnosti *Križevačke strategije*, a u području Obitelj i život u zajednici posebno su istaknute i na neki su način sažetak *Križevačke strategije*.

U politici prema osobama s invaliditetom težište je na aktivnosti osobe u planiranju, izboru i kreiranju akcija i metoda koje u većoj mjeri određuju njihove životne uvjete. Uspjeh intervencija direktno ovisi o snazi i organizaciji partnerstva državnog i civilnog sektora te osobe s invaliditetom i njezine obitelji.

Osim građevinskih barijera, neusklađenosti programa obrazovanja, nedostatka didaktičkih i drugih pomagala, nužno je uklanjati komunikacijske prepreke uvođenjem odgovarajućih načina komunikacija za osobe s različitim vrstama oštećenja. Značajne prepreke procesu odgojno-obrazovne integracije nalaze se u nedovoljnoj educiranosti stručnjaka na tom području o problemima i potrebama osoba s invaliditetom. Stoga je potrebna uspostava sveobuhvatne i sustavne edukacije nositelja odgojnih i obrazovnih funkcija te roditelja i članova obitelji o specifičnosti potreba i problema osoba s različitom vrstom oštećenja.

Područje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, zbog niza prepreka, najveći je problem za osobe s invaliditetom i u većim i razvijenijim zemljama, a kod nas je to još izraženije. Predrasude poslodavaca o sposobnostima i mogućnostima osoba s invaliditetom i neodgovarajuća kvalifikacijska struktura osoba s invaliditetom za potrebe tržišta rada, glavni su razlozi nepovoljne situacije na području zapošljavanja.

Grad Križevci je u suradnji s tijelima državne uprave, udrugama osoba s invaliditetom, drugim organizacijama, ustanovama i institucijama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom i Udrugom osoba s invaliditetom Križevci aktivno sudjelovao u uključivanju osoba s invaliditetom u život lokalne zajednice, uvažavajući pritom pravo izbora osoba s invaliditetom u odabiru načina života prema vlastitim kriterijima i vrijednostima.

Osmišljavanje različitih oblika života u zajednici i odmak od klasičnih institucija za smještaj osoba s invaliditetom prema organizaciji života osoba s invaliditetom u manjim zajednicama koje imaju obiteljska obilježja življenja potvrđuje pripremljenost zajednice za život osoba s invaliditetom.

Grad Križevci nizom konkretnih aktivnosti, potvrđuje navedenu orijentaciju, ali treba još studioznije pristupiti uklanjanju postojećih, naslijeđenih prepreka za stjecanje takvih obilježja.

Tablica 4. Mjere i aktivnosti s ciljem podizanja kvalitete života OSI u lokalnoj zajednici

Mjera 1. Unaprijediti sustav rane dijagnostike i rane intervencije za djecu s teškoćama u razvoju					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Širiti mrežu pružatelja usluge rane intervencije s ciljem osiguravanja pristupačnosti usluge na cijelom području grada Križevaca	– povećan broj pružatelja usluge	Nositelji: Grada Križevci, Centar za socijalnu skrb, Udruga invalida Križevci, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji „Maslačak“ Sunositelji: MDOMSP, MZ i MZO i druge udruge osoba s invaliditetom		2019. istražiti potrebe, provesti 2020. godina	Mali broj pružatelja usluge rane intervencije
Mjera 2. Provedba mjera sprječavanja institucionalizacije osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Izraditi analizu dostupnosti i kvalitete alternativnih oblika smještaja za osobe s invaliditetom	– izrađena analiza dostupnosti i kvalitete alternativnih oblika smještaja za osobe s invaliditetom	Nositelj: Grad Križevci, CZSS, Udruge osoba s invaliditetom		2019. - 2020.	Izraditi analizu udomiteljstva za djecu
2. Izraditi analizu potreba i		Nositelj: Grad Križevci, CZSS, Udruge osoba s invaliditetom		2019. - 2020.	

mogućnosti za osnivanje stambenih zajednica za osobe s invaliditetom					
--	--	--	--	--	--

3. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Uvod i ocjena stanja

Obrazovanje je temeljni uvjet društvene uključenosti i neovisnosti osoba s invaliditetom. Većina međunarodnih dokumenata naglašava kvalitetno obrazovanje kao jedno od prioritetnih područja za djecu i mlade, a također i za osobe s teškoćama u razvoju.

A *Konvencija* posebno naglašava značenje obrazovanja za osobe s invaliditetom i stoga nalaže državama da osiguraju uključivost obrazovnog sustava, kao i cjeloživotno obrazovanje, bez diskriminacije i na osnovi jednakih mogućnosti. Obrazovanje treba poticati puni razvoj potencijala i osjećaja dostojanstva i vlastite vrijednosti djece s teškoćama i osoba s invaliditetom. Proces obrazovanja treba pomoći razvoju osobnosti osoba s invaliditetom, kao i njihovih talenata i kreativnosti, te mentalnih i tjelesnih sposobnosti, u njihovu punom potencijalu. Obveza države i svih razina vlasti je da osobama s invaliditetom daju potrebnu pomoć, unutar općeg obrazovnog sustava, kako bi se olakšalo njihovo djelotvorno obrazovanje. Također se osobama s invaliditetom treba osigurati pristup općem tercijarnom obrazovanju, stručnom usavršavanju, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi s drugima. U tu svrhu, države stranke trebaju osigurati razumnu prilagodbu za osobe s invaliditetom.

Strateškim planom Ministarstva znanosti i obrazovanja za razdoblje 2019. do 2021., primarni zadatak Ministarstva je osiguranje dostupnosti obrazovanja svima pod jednakim uvjetima. Razvoj dostupnijega, prilagodljivijega, kvalitetnijega i učinkovitijeg a sustava odgoja i obrazovanja omogućit će razvoj ljudskog a potencijala kao ključnog bogatstva hrvatskoga društva, kao i razvoj poticajnoga okruženja za održive inovacijske i znanstveno -tehnološke aktivnosti. Stoga će Ministarstvo nastaviti s unaprjeđenjem i daljnjim poboljšanjem odgojno - obrazovnoga sustava radi osiguravanja kvalitetnoga sustava odgoja i obrazovanja - od predškolskoga, osnovnoškolskoga, srednjoškolskoga do visokoga obrazovanja, kao i obrazovanja odraslih -uključujući stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje u svrhu osobnoga, društvenoga i gospodarskoga razvoja usklađena s potrebama tržišta rada.

Stvaranje mogućnosti za sudjelovanje osoba s invaliditetom u redovnom obrazovanju nije važno samo za djecu i mlade s teškoćama u razvoju, upoznavanje i život s različitostima bogatstvo je za svaku osobu.

Temeljni je cilj za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama odgojno-obrazovni sustav učiniti dostupnim i prohodnim kako bi se osigurala načela - *Škola za sve i Cjeloživotno obrazovanje*. Obrazovanje je sveobuhvatno i odnosi se na sva životna razdoblja.

Ustanove redovnog obrazovanja i specijaliziranih programa treba poticati na pružanje potpore osobama s invaliditetom u gradskim četvrtima za potpuno uključivanje.

Djeca iz posebnih skupina nisu izolirana od druge djece već su, uz provedbu programa prilagođenog njihovim posebnim potrebama, uključena u sve redovite aktivnosti vrtića s mogućnošću njihove kasnije integracije u redovite skupine. Roditelji djece u posebnim skupinama oslobođeni su sudjelovanja u cijeni programa, uz uvjet da sami osiguraju prijevoz djece. Posebne programe predškolskog odgoja djece s teškoćama u razvoju provode odgojno-obrazovne, zdravstvene i socijalne ustanove i udruge.

Osnovni nositelji ovoga područja su svakako Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Križevci, Udruga za pomoć osobama s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji "Maslačak" Križevci, Dječji vrtići na području Grada Križevaca. Svojim programima, projektima i znanstvenim metodama podupirali su integraciju djece s teškoćama u razvoju tako da zadovolje njihove specifične potrebe, te razviju i učvrste njihove individualne sposobnosti.

Prema Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine«, broj 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispravak, 90/11., 16/12., 86/12., 94/13., 152/14., 7/17. i 68/18.) i Pravilniku o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju («Narodne novine», broj 24/15) u *redovnim osnovnim školama* Grada Križevaca školuju se: učenici s lakšim teškoćama u razvoju, učenici sa senzoričkim i motoričkim oštećenjima, učenici s lakom intelektualnim teškoćama .

Učenici s većim teškoćama u razvoju školuju se prema posebnim planovima i programima u posebnim odgojno obrazovnim ustanovama.

Učenici srednjih škola se potpuno ili djelomično integriraju u redovne srednje škole, odnosno, učenici s većim teškoćama u razvoju školuju se u posebnim ustanovama prosvjete, zdravstva, socijalne skrbi i pravosuđa. Učenici s većim teškoćama, umjerenom ili težom intelektualnim teškoćama i učenici s autizmom ne obrazuju se već se osposobljavaju do 21. godine života.

Tablica 5. Mjere i aktivnosti s ciljima podizanja kvalitete odgoja i obrazovanja OSI

Mjera 1. Osigurati inkluzivno obrazovanje za učenike s teškoćama u razvoju					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Povećati broj upisane djece s teškoćama u razvoju u predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske ustanove	– broj upisane djece s teškoćama u razvoju u predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske ustanove	Nositelj: Grad Križevci, MZO Sunositelji: predškolske ustanove, osnovne i srednje škole, udruge OSI		kontinuirano	Broj djece koja su upisana u redovite programe šk.god. 2017./2018.
2. Profesionalni razvoj učitelja/nastavnika/stručnih suradnika za inkluzivno obrazovanje	– broj učitelja/nastavnika/ stručnih suradnika koji su sudjelovali u stručnom usavršavanju za inkluzivno obrazovanje	Nositelji: AZOO, ASOO Sunositelji: osnovne i srednje škole		kontinuirano	U stručnom usavršavanju za inkluzivno obrazovanje sudjelovalo je XX nastavnika šk.god. 2018/2019.
3. Unaprijediti sustav rane dijagnostike i rane intervencije za djecu s teškoćama u razvoju	- broj uključene djece u sustav rane dijagnostike i rane intervencije	Nositelji: Grad Križevci, AZOO, ASOO Sunositelji:		kontinuirano	Broj djece kojoj se pruža socijalna interencija

	intervenciju za djecu s teškoćama u razvoju	Udruga osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji "Maslačak" Križevci			
Mjera 2. Povećati dostupnost srednjeg obrazovanja					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Osigurati odgovarajuće prilagodbe ispitne tehnologije učenicima s teškoćama i ostalim pristupnicima s invaliditetom na ispitima državne mature	– broj učenika s teškoćama i pristupnika s invaliditetom koji su položili ispit državne mature uz prilagodbu ispitne tehnologije	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: srednje škole. MZO		kontinuirano	Broj učenika koji je polagao u šk.god. 2018./2019. .
2. Osigurati profesionalno usmjeravanje učenika s teškoćama	– broj učenika s teškoćama uključenih u postupke profesionalnog usmjeravanja	Nositelj: HZZ, Grad Križevci Snositelji: MZO, osnovne i srednje škole		kontinuirano	Za upis u šk.god. 2018./2019., Područni ured HZZ izdao je XX stručnih mišljenja. učenicima s teškoćama u razvoju
Mjera 3. Uspostaviti jedinstveni sustav osiguravanja neposredne potpore pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Provesti edukaciju o Pravilniku o pomoćnicima u nastavi i stručnim komunikacijskim posrednicima	– broj nastavnika koji je prošao edukaciju	Nositelj: Grad Križevci i Udruga osoba s invaliditetom		2019.	Pravilnik o pomoćnicima u nastavi i komunikacijskim posrednicima je donesen.
Mjera 4. Pružanje podrške djeci i mladima s teškoćama i razvoju kroz izvaninstitucionalne oblike odgoja i obrazovanja					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
Pružiti podršku djeci i mladima s teškoćama u razvoju kroz pomoć u učenju, organizirano slobodno vrijeme i rehabilitacijske aktivnosti	– broj djece i mladih s teškoćama u razvoju kojima je pružena podrška kroz izvaninstitucionalni oblik odgoja i obrazovanja	Nositelj: Grad Križevci i Udruga „Maslačak“ Križevci Snositelji: MZO, osnovne škole		Kontinuirano	Broj djece i mladih s reškoćama u razvoju uključenih u izvaninstitunacionalni oblik odoja i obrazovanja

4. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Uvod i ocjena stanja

Konvencija, u području zdravstvene zaštite, osobitu pozornost daje položaju osoba s invaliditetom u sustavu zdravstva i pravu na zdravlje. Osobe s invaliditetom imaju pravo na uživanje najviših ostvarivih zdravstvenih standarda bez diskriminacije na osnovi invaliditeta, a nacionalne i niže razine upravljanja dužne su poduzeti odgovarajuće mjere za osiguranje pristupa zdravstvenim uslugama i programima. Osobama s invaliditetom treba osigurati one usluge i programe koje koriste i drugi, uključujući područje spolnog i reproduktivnog zdravlja. Istovremeno, potrebno je osigurati i zdravstvene usluge koje su im potrebne upravo zbog njihovoga invaliditeta, uključujući primjerenu ranu identifikaciju i intervenciju, te i usluge koje preveniraju daljnji invaliditet. U *Konvenciji* se naglašava važnost ne diskriminirajućeg i etičkog pristupa u pružanju zdravstvenih usluga.

Pravo na zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj i ustavna je kategorija, a djelatnost zdravstva i zdravstvene usluge pobliže su regulirani *Zakonom o zdravstvenoj zaštiti* („Narodne novine“, broj 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 12/12., 35/12. - Odluka Ustavnog suda RH, 70/12., 82/13., 159/13., 22/14. - Odluka Ustavnog suda RH i 154/14. - Uredba) i *Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju* (Narodne novine, 80/13. i 137/13.) koji u pravni poredak naše zemlje uvode zakonodavstvo Europske unije u reguliranju prava na zdravstvenu zaštitu i načine njihova ostvarivanja za sve građane, pa tako i za osobe s invaliditetom.

Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine" broj [80/13.](#) i [137/13.](#)) propisuje da je zdravstveno osiguranje u Republici Hrvatskoj obvezno i dobrovoljno.

Obveznim zdravstvenim osiguranjem osiguravaju se svim osiguranim osobama prava i obveze iz obveznoga zdravstvenog osiguranja na načelima uzajamnosti i solidarnosti, a provodi ga Hrvatski zavod za obvezno zdravstveno osiguranje.

U okviru obveznog zdravstvenog osiguranja osigurava se pravo na zdravstvenu zaštitu i prava na novčane naknade.

U *Planu i programu mjera iz obveznoga zdravstvenog osiguranja* («Narodne novine», broj 126/06. i 156/08.), planirane su i neke mjere za osobe s invaliditetom kao zdravstveno osobito osjetljivu skupinu. Utvrđeni su prijedlozi za prevenciju oštećenja zdravlja koja dovode do invaliditeta i prijedlozi za poboljšavanje kvalitete zdravstvene zaštite osoba s invaliditetom.

Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine" broj [85/06.](#), [150/08.](#) i [71/10.](#)) uređuje vrste uvjete i način provođenja dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, a provode ga društva za osiguranje. Dijeli se na dopunsko, dodatno i privatno zdravstveno osiguranje.

Osobama s invaliditetom i drugim građanima trebaju biti dostupna prava na primarnu, specijalističko-konzilijarnu i bolničku zdravstvenu zaštitu koja obuhvaća dijagnosticanje, liječenje i medicinsku rehabilitaciju, specifičnu zdravstvenu njegu. Uz to je potrebno obuhvatiti pravo na stomatološko-protetsku pomoć i stomatološko-protetske nadomjeske, lakše ostvarivanje prava na ortopedska i druga pomagala, korištenje lijekova utvrđenih osnovnom i dopunskom listom prema potrebi, te pravo na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

U okviru sustavnog modela edukacija održano je nekoliko edukacija na razini primarne zdravstvene zaštite o načinu i potrebi evidentiranja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom.

Iako je ostvarivanje prava s područja zdravstvene zaštite u državnoj nadležnosti, Grad Križevci, sukladno materijalnim i organizacijskim mogućnostima, tijekom proteklog razdoblja nizom je mjera i aktivnosti osiguravao viši standard zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom, osobito onima s najtežim stupnjem invaliditeta.

Provođenjem mjera prethodnih strategija namijenjenih osobama s invaliditetom uspostavljen je kontinuitet dodatne skrbi o osobama s invaliditetom u Gradu Križevci, koji u idućem razdoblju važenja ove *strategije*, treba doživjeti unaprjeđenje i osiguranje dodatnih mjera:

Osobe s invaliditetom s pravom očekuju nastavak korištenja niza projekata koji su znatno poboljšali ukupnu kvalitetu života građanima Grada Križevaca s invaliditetom. Važno je spomenuti zajedničke aktivnosti gradskih upravnih tijela, ustanova i udruga na podizanju kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju. Sve su te zdravstvene usluge određeni nad standard zdravstvenih usluga koje osigurava državna razina. Značajno je i to što su sve te usluge za osobe s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju potpuno besplatne. U okviru dodatne zdravstvene zaštite osoba s invaliditetom osiguravaju se redoviti mamografski pregledi za žene s invaliditetom i preventivni pregledi prostate za muškarce s invaliditetom.

Treba istaknuti otvaranje objekta grupne prakse i pedijatrije i Hitne medicinske službe, gdje se u bitnome podiže veća razina pružanja medicinskih usluga. Omogućen je pristup (izgradnja odgovarajuće rampe) većini stomatoloških ordinacija i tako omogućen pristup osobama s invaliditetom s najtežim stupnjem tjelesnog oštećenja tim ordinacijama. Poboljšana je kvaliteta usluga adaptacijom prostora ambulante fizikalne terapije. Kupnjom mamografa u Domu zdravlja Križevci, postignut je veliki korak u prevenciji raka dojke, a time i nastanka invaliditeta. Ginekološka ambulanta opremljena je ginekološkim stolom za pregled žena s invaliditetom.

Tijekom sljedećeg razdoblja osigurat će se nastavak već spomenutih projekata i potaknuti uvođenje novih mjera u cilju podizanja zdravstvenog standarda svih osoba s invaliditetom, a osobito onih s najtežim stupnjem i višestrukim oštećenjima.

Tablica 6. Mjere i aktivnosti s ciljem podizanja kvalitete zdravstvene zaštite OSI

Mjera 1. Osigurati kvalitetniju zdravstvenu zaštitu djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Unaprijediti aktivnosti u okviru sadržaja Plana i programa mjera zdravstvene zaštite koje su usmjerene	– unaprijeđene aktivnosti u okviru sadržaja Plana i programa mjera zdravstvene zaštite	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: MZ, HZZO, HZJZ, nadležne strukovne komore i stručna društva HLZ-a		2019. – 2020.	Podaci HZJZ-a iz Izvješća o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj http://www.hzjz.hr/sluzba-za-javno-zdravstvo/izvjesce-o-osobama-s-invaliditetom-u-hrvatskoj/ i Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa http://www.hzjz.hr/publikacije/staticki-ljetopis/

na prevenciju invaliditeta					
2. Razviti posebne programe za unaprjeđenje rada s osobama s invaliditetom u zdravstvenim ustanovama (npr. dijagnostika i praćenje osoba s poremećajima iz autističnog spektra)	– broj posebnih programa/projekata – broj zdravstvenih ustanova koje su uključene u posebne programe	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: HZJZ, stručna društva HLZ-a, zdravstvene ustanove, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom		2019. – 2020.	Iskustva nacionalne razine prenijeti
3. Razviti specifičnu dentalnu zaštitu	– broj korisnika specifične i pristupačne dentalne zdravstvene zaštite	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: HZZO, ugovorni provoditelji specifične dentalne zdravstvene zaštite		ugovorna godina 2020.	HZZO treba sklopiti ugovor s zdravstvenih ustanova – provoditelja specifične dentalne zdravstvene zaštite:
4. Unaprijediti dostupnost zdravstvenih usluga u zajednici u području pravovremene dijagnostike, rehabilitacije i habilitacije djece s teškoćama u razvoju u svrhu regionalne ravnomjernosti i pristupačnosti i uslugama	– popunjenost Mreže javne zdravstvene službe (postotak): fizikalna medicina i rehabilitacija; fizikalna terapija u kući; zdravstvena njega u kući	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: HZZO, MZ zdravstvene ustanove i zdravstveni radnici		Kontinuirano	Podaci HZZO o popunjenosti Mreže javne zdravstvene službe (po broju ugovorenih timova/medicinskih sestara): – fizikalna medicina i rehabilitacija – fizikalna terapija u kući – zdravstvena njega u kući.
Mjera 2. Educirati zdravstvene radnike o posebnostima bolesti i stanja osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/ Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Educirati i informirati zdravstvene radnike o specifičnostima komunikacije te pravima osoba s	– broj provedenih edukacija i informativnih poruka	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom		kontinuirano	Edukacija zdravstvenih radnika nakon završenog formalnog obrazovanja je obvezna te se provodi putem nadležnih komora, stručnih društava, zdravstvenih ustanova ili bilo kojeg drugog organizatora u kontinuitetu. Potrebna je edukacija i od samih osoba s invaliditetom

invaliditetom iz Konvencije o pravima osoba s invaliditetom					
Mjera 3. Osigurati pristupačnost i informacijsku podršku za osobe s invaliditetom u svim zdravstvenim ustanovama					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Izraditi i provesti plan uklanjanja građevinskih prepreka u svrhu osiguravanja pristupačnosti i usluga u zdravstvenim ustanovama	– broj intervencija i prilagođenih sadržaja u promatranoj godini u odnosu na plan – broj pristupačnih građevina	Nositelji: Grad Križevci Sunositelji: MZ, HZJZ, udruge osoba s invaliditetom		kontinuirano	Osigurati potpunu pristupačnost građevina osobama s invaliditetom
2. Izraditi i provesti plan opremanja zdravstvenih ustanova potrebnim funkcionalnim pomagalicama	– broj osiguranih funkcionalnih pomagala u promatranoj godini u odnosu na plan	Nositelji: Grad Križevci, MZ, zdravstvene ustanove Sunositelji: HZJZ, zdravstvene ustanove		2020.	Funkcionalna pomagala su preduvjet pružanju kvalitetne zdravstvene usluge.
3. Osigurati specifične informacije koje se odnose na osobe s invaliditetom	– informacije objavljene na web-stranicama zdravstvenih ustanova	Nositelj: Grad Križevci, MZ Sunositelji: HZJZ, HZZO, zdravstvene ustanove, stručna društva HLZ-a, i druga stručna društva zdravstvenih radnika		2020.	Informacije su dostupne na stranicama zdravstvenih ustanova i www.miz.hr i www.hzjz.hr .
Mjera 4. Pružanje podrške djeci i mladima s teškoćama u razvoju kroz izvaninstitucionalne oblike odgoja i obrazovanja					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
Pružiti podršku djeci i mladima s teškoćama u razvoju kroz pomoć u učenju, organizirano slobodno vrijeme i rehabilitacijske aktivnosti	– broj djece i mladih s teškoćama u razvoju kojima je pružena podrška kroz izvaninstitucionalni oblik odgoja i obrazovanja	Nositelj: Grad Križevci, Udruga „Maslačak“ Križevci Sunositelji: MZO, osnovne škole		Kontinuirano	Broj djece i mladih s teškoćama u razvoju uključenih u izvaninstitucionalni oblik odgoja i obrazovanja

5. SOCIJALNA SKRB

Uvod i ocjena stanja

Konvencija označava područje socijalne zaštite, kao ključno za osiguranje odgovarajućeg životnog standarda i kvalitete života osoba s invaliditetom, pa tako državama i drugim razinama vlasti nalaže da poduzimaju mjere kako bi zaštitile i promicale pravo na socijalnu zaštitu, bez diskriminacije na osnovi invaliditeta.

U području socijalne zaštite, osobama s invaliditetom, kao i njihovim obiteljima, osigurava se dostupnost odgovarajućih i financijski pristupačnih usluga, uređaja i drugih vrsta pomoći povezanih s potrebama koje proizlaze iz invaliditeta. Osobama s invaliditetom, posebice ženama i osobama starije životne dobi s invaliditetom, osigurava se pristup programima socijalne zaštite i programima smanjenja siromaštva. Osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima koje žive u uvjetima siromaštva, osigurava se dodatna pomoć kako bi podmirili izdatke povezane s invaliditetom, uključujući odgovarajuću poduku, savjetovanje, financijsku pomoć i povremenu pomoć u kući oko skrbi za osobu s invaliditetom te druge različite socijalne usluge i pomoći.

Iako se osobama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju osiguravaju specifične, dodatne usluge, sustav socijalne skrbi u cijelosti je dostupan osobama s invaliditetom kao i općoj populaciji korisnika. Stoga su neki ključni reformski procesi u ovom sustavu, značajni i za osobe s invaliditetom.

Socijalna zaštita uključuje naknade socijalnog osiguranja i socijalne pomoći te socijalne usluge. Uglavnom obuhvaća sve mjere kojima je cilj zaštita ranjivih skupina. U mnogim situacijama osobe s invaliditetom ne mogu ostvariti odgovarajuću dobrobit od sustava socijalne zaštite, dijelom zbog nedostatka takvih usluga, a dijelom zbog njihove nepristupačnosti.

Pristup socijalnim pravima osnovni je čimbenik borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti, društvenih problema kojima je Hrvatska u značajnoj mjeri opterećena. Prema [podacima Državnog zavoda za statistiku za 2016. godinu](#), 28,5% stanovnika u Hrvatskoj živi u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti (među kojima su i osobe s invaliditetom), a 12,6% osoba je u teškoj materijalnoj oskudici.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je u ožujku 2014. godine Strategiju borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.) (dalje Strategija) kroz koju su postavljeni glavni ciljevi u borbi protiv siromaštva, a to su: osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; osiguravanje uvjeta za sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba; uspostavljanje koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, te sustava praćenja i evaluacije.

Socijalna su prava utvrđena u Europskoj socijalnoj povelji (ETS broj 163), uključujući posebice pravo na socijalnu zaštitu (članak 12.), pravo na socijalnu i medicinsku pomoć (članak 13.), te pravo na dobrobit koju pružaju službe sustava socijalne skrbi (članak 14.). Provedba ovih prava smanjuje rizik od isključenosti iz društva i marginalizacije i direktno pridonosi ostvarivanju prava osoba s invaliditetom na neovisnost, društvenu integraciju i sudjelovanje u životu zajednice (članak 15.).

U Republici Hrvatskoj prava socijalne skrbi utvrđena su *Zakonom o socijalnoj skrbi* («Narodne novine», broj 157/13., 152/14., 99/15., 52/16., 16/17. i 130/17.), te

pored tih prava, Grad Križevci kao jedinica lokalne samouprave, pruža dodatnu skrb za građane u njihovu ostvarivanju, poboljšavajući im životne uvjete. Prava u sustavu socijalne skrbi koje osigurava Grad Križevci utemeljena su i provode se sukladno *Odluci o ostvarivanju prava iz socijalne skrbi*, a obuhvaćaju sve dobne skupine uključujući djecu od dojenačke dobi do građana starije životne dobi.

Prava iz socijalne skrbi Grada Križevci su: naknade troškova stanovanja, jednokratna naknada, naknada za podmirenje pogrebnih troškova, pravo na troškove ogrijeva, dar za božićne blagdane, subvencioniranje usluge pomoći u kući, subvencioniranje odgoja i obrazovanja djece i mladeži, dar roditeljima, briga o starijim i nemoćnim osobama, subvencioniranje najniže cijene smještaja u odabranoj ustanovi za korisnike s prebivalištem na području Grada u privatne ustanove socijalne skrbi za starije i nemoćne osobe sa sjedištem na području Grada.

Tablica 7. Mjere i aktivnosti s ciljima podizanja kvalitete socijalne skrbi OSI

Mjera 1. Podizati kvalitetu rada i osigurati razvoj kompetencija pružatelja socijalnih usluga djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Održavati edukacije, stručne skupove i edukativne sastanke za zaposlenika ustanova socijalne skrbi i za ostale pružatelje usluga s naglaskom na edukaciju iz Individualnog plana promjene	– broj educiranih djelatnika u ustanovama socijalne skrbi i kod drugih pružatelja usluga socijalne skrbi – broj održanih stručnih skupova i edukativnih sastanaka za radnike u ustanovama socijalne skrbi i kod drugih pružatelja usluga	Nositelj: MDOMSP Sunositelji: ustanove socijalne skrbi i drugi pružatelji socijalnih usluga	Sredstva su osigurana u DP 2017. – 2019. na razdjelu 102, A 792006 Provedba nacionalnih strategija te unapređenje stručnog rada u sustavu socijalne skrbi, račun 32, u iznosu 10.000,00 kn	kontinuirano	Tijekom 2011. godine ukupno je educirano 374 stručnih radnika u sustavu socijalne skrbi za individualno planiranje.
Mjera 2. Unaprijediti sustav informiranja i edukacije osoba s invaliditetom i njihovih obitelji o pravima i uslugama u području obiteljske i socijalne zaštite					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje se mjeri postignuće)
1. Redovito ažurirati katalog o pravima za osobe s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi te informirati osobe s invaliditetom o uvjetima i načinu	– ažurirane i pristupačne informacije o osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima o pravima u području	Nositelj: Grad Križevci , MDOMSP, MU Sunositelji: Udruga osoba s invaliditetom		2020.	Na web-stranicama MDOMSP objavljen je i redovito se ažurira Katalog prava osoba s invaliditetom u sustavu

ostvarivanja prava u području obiteljske i socijalne zaštite	obiteljske i socijalne zaštite				socijalne skrbi o na stranici CZSS.
Mjera 3. Pružanje socijalnih usluga osobama s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje se mjeri postignuće)
1. Organizirati poludnevno i/ili cjelodnevno zbrinjavanje osoba s intelektualnim teškoćama nakon završenog obveznog obrazovanja	– broj osoba s intelektualnim teškoćama uključenih u polednevni i/ili cjelodnevni boravak	Nositelji: MDOMSP Sunositelji: Grad Križevci, Udruga „Maslačak“ Križevci		2019. - 2020.	Broj korisnika socijalne usluge poludnevnog boravka

6. MOBILNOST, PRISTUPAČNOST I STANOVANJE

Uvod i ocjena stanja

Mobilnost, pristupačnost, stanovanje i prijevoz osnovni su preduvjeti za uključivanje osoba s invaliditetom u aktivnosti svakodnevnog življenja. Područje pristupačnosti u Republici Hrvatskoj uređeno je *Zakonom o prostornom uređenju* («Narodne novine», broj 153/13. i 65/17.), *Zakonom o gradnji* („Narodne novine“, broj 153/13.), *Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti* („Narodne novine“, broj 78/13.). *Zakonom o zaštiti i spašavanju* («Narodne novine», broj 174/04., 79/07., 38/09. i 127/10.) uređeno je područje elektroničkih usluga gluhim osobama, a područje mobilnost, *Zakonom o sigurnosti prometa na cestama* («Narodne novine«, broj 67/08., 48/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 74/11., 80/13., 158/13. – Odluka i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, 92/14., 64/15. i 108/17.), *Zakonom o cestama* („Narodne novine“, broj 84/11., 22/13., 54/13., 148/13. i 92/14.), *Zakonom o prijevozu u cestovnom prometu* („Narodne novine“, broj 82/13.), *Zakonom o povlasticama u unutarnjem putničkom prometu* („Narodne novine“, broj 97/00. i 101/00.), *Pravilnikom o znaku pristupačnosti* („Narodne novine“, broj 87/14.), *Zakonom o kretanju slijepa osobe uz pomoć psa vodiča* („Narodne novine“, broj 131/98.) i brojnim drugim propisima.

Grad Križevci je, u okviru svojih nadležnosti, detaljnije razradio neka područja bilo gradskim odlukama ili, što je vrlo čest slučaj, primjerima dobre prakse. Objekti javne i poslovne namjene od značaja za osobe s invaliditetom pristupačne su osobama s invaliditetom (Centar za socijalnu skrb, HZZO-Ispostava Križevci, HZMO-Ispostava Križevci, HZZ-Područna služba Križevci, Ispostava Porezne uprave Križevci, Gradska uprava, Matičar, Gradska sportska dvorana, Župna crkva sv. Ane Križevci, Hrvatska pošta, Banke), Treba istaknuti da su sredstvima Grada Križevaca i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Gradski bazeni pristupačni osobama s invaliditetom (izgrađena je rampa, sanitarni čvor, kabine za presvlačenje, okoliš bazena i ugrađen je lifter za bazen).

Grad Križevci kontinuirano radi na osiguranju pristupačnosti osoba s invaliditetom u svim javnim ustanovama na području Grada Križevaca, spomenimo rješenje pristupačnosti osobama s invaliditetom u ordinacije Doma zdravlja Križevci i Hitna medicinska službe.

Gradska knjižnica i čitaonica u potpunosti je prilagođena za osobe s invaliditetom (sanitarni čvor, podizna platforma, lift, induktivna petlja, taktilne trake, računalo prilagođeno za slijepe i slabovidne osobe, te književna građa na brajevom pismu).

U ministarstvu znanosti i obrazovanja pokrenut je postupak prilagodbe u obrazovnim ustanovama učenicima i roditeljima s invaliditetom. Prema prijedlogu Ministarstva znanosti obrazovanja, Osnovna škola „Vladimir Nazor“ u Križevcima predviđena je kao pristupačna škola. Osnovna škola „Ljudevit Modec“ pristupačna je osobama s invaliditetom.

Za sada nije predložena niti jedna srednja škola, o čemu slijede zahtjevi i dogovori.

Kako su u većem dijelu javne ustanove, tijela lokalne zajednice i državna tijela smještene u objektima pod zaštitom spomenika kulture, a u većini njih potrebno je ugraditi platformu te stoga nije moguće u kratkom vremenu te objekte prilagoditi osobama s invaliditetom.

U Gradu Križevcima kontinuirano se radi na prilagođavanju prometnica – uklanjanje prostornih barijera i prepreka. Većina rubnika na prometnicama je upuštena, na novijim prometnicama rubnici su upušteni kvalitetno, dok je na starijim prometnicama potrebna dodatna prilagodba. U tom smislu Upravni odjel za komunalno gospodarstvo, gradnju, prostorno uređenje i zaštitu okoliša izvršio je u suradnji sa Udrugom osoba s invaliditetom, uvid na terenu za potrebom upuštanja rubnika na pojedinim raskrižjima kako bi se pojedini rubnici pravilno izveli. Na svim raskrižjima sa svjetlosnom signalizacijom ugrađeni su zvučni signalizatori radi lakšeg kretanja slijepih i slabovidnih osoba. Na novo izgrađenoj šetnici glede pristupačnosti izgrađena je odgovarajuća rampa za osobe s invaliditetom.

Taktilne površine (linije vodilje i polja upozorenja) postavljene su i postavljaju se sukladno planu prioriteta udruga osoba s invaliditetom.

Upuštanje rubnjaka obavljalo se i obavlja se temeljem *Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti* („Narodne novine“, broj 78/13.) tijekom pojačanog održavanja, rekonstrukcije ili izgradnje novih prometnica.

Na području pristupačnosti značajna je i edukacija stručnih kadrova i samih osoba s invaliditetom.

U razdoblju za koje se donosi Križevačka strategija velika se važnost daje uključivanju univerzalnog dizajna kao poveznice osoba s invaliditetom i ostalog pučanstva u izgrađenom okolišu koji obuhvaća različite mogućnosti u kulturi, prostoru, građevinama, komunikacijama, uslugama, ekonomiji i dr. Također će se, u specifičnim situacijama, koristiti elementima razumne prilagodbe.

U turističkom pogledu Grad Križevci kao destinacija i pružatelj usluga treba postati dostupan osobama s invaliditetom prema konceptu "Turizam za sve".

U proteklom razdoblju učinjeni su veliki pomaci u rješavanju stambenih pitanja osoba s invaliditetom iako su potrebe znatno veće od dinamike rješavanja.

Tablica 8. Mjere i aktivnosti s ciljema podizanja kvalitete mobilnosti, pristupačnosti i stanovanja OSI

Mjera 1. Nadzirati provedbu propisa za osiguravanje pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti kod gradnje novih i rekonstrukcije postojećih građevina					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Pratiti provedbu propisa za osiguranje pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti kod gradnje novih i rekonstrukcije postojećih građevina sukladno Pravilniku o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti	– smanjen broj intervencija u postupcima izdavanja akata za građenje	Nositelji: Grad Križevci Sunositelj Udruga osoba s invaliditetom		kontinuirano	Još se uvijek uočavaju nepravilnosti i potreba intervencija u postupku izdavanja uporabnih dozvola za građevine.
Mjera 2. Evidentiranje pristupačnosti građevina javne namjene s označenom razinom pristupačnosti					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Izraditi objedinjene evidencije građevina koje za svoj rad koriste tijela gradske uprave koja su u vlasništvu i onih koje nisu u vlasništvu grada Križevci s upisanim vlasnikom građevina/prostora. Kod svake građevine utvrditi razinu pristupačnosti (upisati koji element pristupačnosti je zadovoljen).	– izrađena evidencija građevina koje za svoj rad tijela gradske uprave s označenom razinom pristupačnosti, a za potrebe planiranja daljnje realizacije osiguravanja pristupačnosti tih građevina/prostora	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji Udruga osoba s invaliditetom		2019.	Podaci u Registru gradske imovine
Mjera 3. Osiguranje pristupačnosti građevina koje za svoj rad koriste tijela lokalne uprave					

Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Izraditi plan osiguranja pristupačnosti građevina kojima se koriste tijela lokalne uprave	– izrađen plan realizacije pristupačnosti građevina kojima se koriste tijela državne uprave	Nositelji: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom	sredstva iz državnog proračuna u okviru redovne djelatnosti	2020.	Ne postoji plan osiguranja pristupačnosti građevina kojima se koriste tijela državne uprave i tijela javne uprave.
2. Izvesti elemente pristupačnosti na građevinama koje za svoj rad koriste tijela gradske uprave prema utvrđenoj evidenciji (u cijelosti ili u mjeri koja nije osigurana)	– ostvarena pristupačnost građevina koje za svoj rad koriste tijela gradske uprave	Nositelji: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom		Prema utvrđenom planu – početak uvođenja elemenata 2020.	Pristupačnost građevina koje za svoj rad koriste tijela gradske uprave
Mjera 4. Poticati osiguravanje pristupačnosti stambenih objekata osobama s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Osiguravati pristupe stambenim objektima u kojem žive osobe s invaliditetom koje se zbog postojećih prepreka ne mogu samostalno kretati ni uz pomoć ortopedskih pomagala	– broj osiguranih pristupa stambenim objektima u kojima žive osobe s invaliditetom	Nositelji: Grad Križevci i ostali vlasnici stambenih objekata sukladno Zakonu o vlasništvu i drugim stvarnim pravima		kontinuirano	Ne postoje podaci o osiguranim pristupima stambenim objektima u kojima žive osobe s invaliditetom za koje su sredstva osigurana iz sredstva zajedničke pričuve.
Mjera 5. Osiguravanje pristupačnosti javnog prometa osobama s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Uvesti posebno prilagođeno kombi vozilo u javni prijevoz grada Križevaca	– broj osoba koje su koristile usluge prijevoza	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: Udruga osoba s invaliditetom Križevci		2020.	Grad Križevci nema razvijenu ulugu posebno prilagođenog prijevoza
2. Osiguravati pristupačnost željezničkog kolodvora osobama s invaliditetom		Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: HŽ Putnički prijevoz d.o.o., HŽ infrastruktura d.o.o.		2020.	

7. ZAPOSŁJAVANJE, RAD I PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Uvod i ocjena stanja

Konvencija, kao temeljni međunarodni okvir za prava osoba s invaliditetom, sveobuhvatno regulira pravo na rad i zapošljavanje osoba s invaliditetom, na jednakopravnoj osnovi s drugima.

Iako je pravo na rad jedno od temeljnih ljudskih prava, mnogima je ulazak u svijet rada danas nedostupan. Osobe s invaliditetom kao posebna skupina nezaposlenih zasigurno je i najugroženija kategorija u evidenciji Zavoda za zapošljavanje.

Uz nepoštednu konkurenciju na tržištu rada, osobe s invaliditetom susreću se i s još uvijek, brojnim ukorijenjenim predrasudama, prije svega poslodavaca.

Niz istraživanja posljednjih godina pokazao je da osobe s invaliditetom ulažu mnogo veće napore u zadovoljavanju svojih i poslodavčevih očekivanja i da su mnogi poslodavci promijenili svoje stavove prema osobama s invaliditetom.

Položaj osoba s invaliditetom na tržištu rada, među ostalim, određen je lošim položajem u obrazovnom sustavu koji nije usklađen s tržištem i potrebama rada. Osobe s invaliditetom na području obrazovanja, u pravilu, zauzimaju loše startne pozicije koje umanjuju šanse za ulazak u svijet rada.

U uvjetima pojačane ponude i smanjene potražnje, osobe s invaliditetom teško se zapošljavaju na otvorenom tržištu rada. Razlozi otežanom pristupu zapošljavanja osoba s invaliditetom su mnogostruki, a svakako najevidentniji razlog je nedovoljna informiranost o mogućnostima i potencijalima osoba s invaliditetom, ali podjednako tako i nedovoljna senzibiliziranost društva u cjelini za potrebe i prava osoba s invaliditetom.

Prilikom zapošljavanja na otvorenom tržištu rada, od izuzetne važnosti su kompetencije kandidata za konkretno radno mjesto. Invaliditet sam po sebi je irelevantna kategorija u uvjetima kad osoba s invaliditetom posjeduje stručne kompetencije za uspješno obavljanje svakog pojedinog posla. U svim slučajevima u kojima se invaliditet uzima kao obilježje koje otežava zapošljavanje i rad osobe s invaliditetom koja posjeduje odgovarajuće stručne kompetencije, vrši se izravna ili neizravna diskriminacija osoba s invaliditetom čime im se uskraćuje njihovo pravo na samostalan život i rad. Međutim, efikasnije i kvalitetnije uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada podrazumijeva odgovarajuće promjene i prilagodbe svakog pojedinca, udruženja, sustava, uz prijeko potrebnu potporu države. Osobe s invaliditetom su aktivni sudionici svakog civiliziranog društva i kao takvi moraju imati mogućnost djelovanja i aktivnog participiranja u svakom društvu.

Europske institucije su za provođenje odredbi povezanih s radom i zapošljavanjem donijeli razne smjernice i zakonske instrumente, od kojih se posebno ističu: *Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010.-2020.* i *Jamstvo za mlade*. Europski zakonodavni i savjetodavni okvir potiče razvoj i primjenu različitih modela socijalnog uključivanja osoba s invaliditetom te zapošljavanja u zaštitnim uvjetima ili na otvorenom tržištu. U Gradu Križevci, i u Republici Hrvatskoj, čine se svekoliki naponi kako bi se osobama s invaliditetom omogućio ulazak u svijet rada, zapošljavanje i ostanak u dostupnom i poticajnom radnom okruženju.

Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje ključni su elementi društvene uključenosti i ekonomske neovisnosti svih građana radne dobi. Za osobe s invaliditetom zapošljavanje je temeljni uvjet integracije u redovne životne uvjete, a u usporedbi s osobama bez invaliditeta, zapošljavanje i stope aktivnosti osoba s invaliditetom vrlo su niske. Profesionalna rehabilitacija, sa svim svojim fazama, važna

je pomoć u prepoznavanju i aktualizaciji poslova koji najbolje odgovaraju pojedinoj osobi s invaliditetom. Profesionalna rehabilitacija uvjet je koji osobi s invaliditetom stvara temelj za brže i lakše zapošljavanje.

Područje profesionalne rehabilitacije nepravedno je zanemareno, najvjerojatnije zbog cjelokupne loše slike na području zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom («Narodne novine», broj 157/13., 152/14. i 39/18. – u daljnjem tekstu: Zakon) velik je korak u politici zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Novi *Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom* i akti za njegovo provođenje, velik su iskorak u području rada i zapošljavanja osoba s invaliditetom. Najvažnije promjene odnose se na: uvođenje jedinstvene kvote od 3% od ukupnog broja zaposlenih za sve poslodavce, neovisno o djelatnosti koju obavljaju; proširenje zamjenske kvote sklapanjem ugovora o poslovnoj suradnji sa subjektima koji zapošljavaju osobe s invaliditetom; detaljno uređivanje prava prednosti pri zapošljavanju osoba s invaliditetom; evidentiranje i praćenje zaposlenih osoba s invaliditetom što je temelj za planiranje programa za njihovo zapošljavanje i druge.

Centar za profesionalnu rehabilitaciju "Zagreb" osnovan je 19. veljače 2015. godine kao ustanova za organiziranje i izvođenje profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom. Osnivači Centra su Republika Hrvatska sa osnivačkim udjelom od 40% i Grad Zagreb sa osnivačkim udjelom od 60%. To je prva ustanova registrirana za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj. Grad Zagreb je u većem dijelu preuzeo organizacijsku i materijalnu podršku djelovanju Centra djelatnost kojeg se odnosi na: organiziranje i izvođenje usluga profesionalne rehabilitacije; sudjelovanje u utvrđivanju preostalih radnih i općih sposobnosti; profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti osoba s invaliditetom; analizu tržišta rada, mogućnosti zapošljavanja i uključivanja u rad; procjenu mogućnosti izvođenja, razvoja i usavršavanja programa profesionalnog osposobljavanja; radno osposobljavanje, dokvalifikaciju, prekvalifikaciju i programe za održavanje i usavršavanje radnih i radno-socijalnih vještina i sposobnosti u razdoblju do zapošljavanja i drugi poslovi.

Usporedo s donošenjem Zakona uspostavljen je jedinstveni sustav vještačenja invaliditeta kojim se temeljem jedinstvene metodologije utvrđuju tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja/funkcionalne sposobnosti/radna i preostala radna sposobnost u svrhu ostvarivanja pojedinih prava u različitim sustavima.

Vještačenje se provodi prema Zakonu o jedinstvenom tijelu vještačenja („Narodne novine“, broj 85/14. i 95/15. - Uredba) te Uredbi o metodologijama vještačenja („Narodne novine“, broj 153/14. i 108/15.).

Unatoč sveobuhvatnoj zakonskoj legislativi, ekonomska kriza najviše pogađa one najranjivije društvene grupe, koje su dodatno izložene mnogim socijalnim rizicima i problemima.

Nezaposlenost je na razini Europske unije prepoznata kao jedan od najvećih socijalnih problema.

Na dan 31.12.2018. godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Križevci je bila evidentirana 101 osoba s invaliditetom, od čega 40 muškaraca ili 39,6% i 61 žena ili 60,4%, te 414 osoba s faktorom otežane zapošljivosti, od čega 180 muškaraca ili 43,5% i 234 žene ili 56,5% (nemaju rješenje o invaliditetu, ali imaju neku vrstu oštećenja). Prema ispostavama, 21 osoba s invaliditetom ili 20,8% ima prebivalište na području Ispostave Đurđevac, 74 osobe ili 73,3% na području Ispostave Koprivnica i 6 osoba ili 5,9% na području Ispostave Križevci. Od 101 osobe s invaliditetom 56 ih je s intelektualnim teškoćama, 17 sa tjelesnim invaliditetom, 12 sa kombiniranim smetnjama, 4 sa oštećenjem sluha, 4 sa psihičkim i organskim smetnjama, 3 sa kroničnim bolestima, 3 sa oštećenjem vida i 2 sa poremećajima glasovno-govorne komunikacije.

Gledano prema dobnim skupinama, od 15 do 19 godina ima 7 osoba, od 20 do 24 godine 16 osoba, od 25 do 29 godina 21 osoba, od 30 do 34 godine 16 osoba, od 35 do 39 godina 15 osoba, od 40 do 44 godine 9 osoba, od 45 do 49 godina 5 osoba, od 50 do 54 godine 4 osobe i od 55 godina na više 8 osoba.

Prema razini obrazovanja, najveći broj osoba s invaliditetom prijavljenih u evidenciju ima završenu srednju školu za zanimanja u trajanju do 3 godine i školom za KV i VKV radnike (69 osoba ili 68,3%), zatim slijede osobe sa završenom osnovnom školom (20 osoba ili 19,8%), osobe sa završenom srednjom školom u trajanju od 4 i više godina (9 osoba ili 8,9%), osobe s prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom (2 osobe ili 2,0%) i osobe s fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom (1 osoba ili 1,0%).

U Gradu Križevcima djeluje jedna integrativna radionica u sklopu društvenog poduzeća „Hedona“ d.o.o. Križevci (Križevačka čokolaterija) koju je osnovala Udruga osoba s invaliditetom Križevci. Osnovna djelatnost tvrtke je proizvodnja čokolada, pralina i drugih konditorskih proizvoda. Zaposleno je 17 osoba od kojih je devet (9) osoba s invaliditetom.

U razdoblju do 2020. u području zapošljavanja, rada, i profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom u Gradu Križevci nastavit će se provoditi i unapređivati sve mjere i aktivnosti koje su dovele do pozitivnih ishoda za veći broj osoba s invaliditetom. Planirat će se i provoditi nove mjere u skladu s prihvaćenim prioritetima iz Akcijskog plana i svih predstojećih europskih i nacionalnih strateških dokumenata i zakona.

Za buduće djelovanje u području rada i zapošljavanja, potrebno je mjerama i aktivnostima poštivati preporuke Odbora za prava osoba s invaliditetom u Zaključnim primjedbama o Inicijalnom izvješću Republike Hrvatske o provođenju Konvencije (2015.). Odbor je izrazio zabrinutost zbog nezaposlenosti većine osoba s invaliditetom i niskih primanja zaposlenih. Stoga predlaže izradu akcijskog plana za praćenje stope zapošljavanja osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada. Također predlaže uvođenje dodatnih poticaja poslodavcima koji zapošljavaju osobe s invaliditetom, reguliranje i nadziranje prilagodbe radnih mjesta, uključujući zapošljavanje uz podršku.

Grad Križevci će slijediti sve preporuke i mogućnosti unapređivanja položaja osoba s invaliditetom u svijetu rada i provoditi ih u skladu s mogućnostima u razdoblju za koji je donesen ovaj dokument.

Tablica 9. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI na zapošljavanje, rad i profesionalnu rehabilitaciju

Mjera 1. Analizirati, pratiti i unaprjeđivati primjenu postojeće zakonske regulative i aktualne politike u području rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom

Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Educirati savjetnike za osobe s invaliditetom u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje vezano za izmjene i dopune zakona u području zapošljavanja, mirovinskog osiguranja, socijalne skrbi, profesionalne rehabilitacije i druga stručna pitanja vezana za različite vrste invaliditeta	– broj provedenih edukacija – broj educiranih radnika	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom		kontinuirano	Održane edukacija savjetnika za zapošljavanje osoba s invaliditetom s ciljem unapređenja kompetencija savjetnika za utvrđivanje statusa osoba s invaliditetom vezano uz izmjene i dopune novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom i predstaviti ediciju Razumne prilagodbe

Mjera 2. Provoditi mjere aktivne politike zapošljavanja osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada

Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Redovno informirati javnost i poslodavce o potrebama i mogućnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada – provedba redovnih kampanja, organiziranje periodičnih događaja u svrhu senzibilizacije i razmjene iskustava te primjera dobre prakse zapošljavanja osoba s invaliditetom na otvorenom tržištu rada	– broj sudjelovanja predstavnika grada, HZZ i drugih predstavnika udruga u informativnim televizijskim i radio emisijama te informativnim skupovima ili događajima u promatranj godini u odnosu na prethodno razdoblje	Nositelji: Grad Križevci, HZZ Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom		kontinuirano	Područni uredi HZZ-a redovito informiraju javnost i poslodavce o mogućnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom, organiziraju različita događanja u svrhu promoviranja zapošljavanja osoba s invaliditetom te organiziraju radionice u svrhu pripreme samih osoba s invaliditetom za zapošljavanje.

2. Poticati participaciju osoba s invaliditetom na tržištu rada uzimajući u obzir njihove individualne potrebe i zahtjeve lokalnog tržišta rada uz promociju i korištenje mjera za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom	– povećan udio osoba s invaliditetom u populaciji zaposlenih osoba s invaliditetom	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: HZZ, udruge osoba s invaliditetom		kontinuirano	Obzirom na spolnu strukturu nezaposlenih osoba s invaliditetom u evidenciji HZZ-a prevladavaju muškarci,
3. Identificirati i poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom, žrtava obiteljskog nasilja kroz osiguravanje individualizirane podrške u suradnji s udrugama, ustanovama za cjeloživotno obrazovanje, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i poslodavcima uz promociju i korištenje mjera aktivne politike zapošljavanja	– broj zaposlenih osoba s invaliditetom žrtava obiteljskog nasilja	Nositelji: Grad Križevci HZZ Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom		kontinuirano	u svim područnim i regionalnim uredima HZZ-a evidentirane nezaposlene osobe koje su žrtve nasilja u obitelji.
Mjera 3. Nastaviti razvoj model neprofitnog (društvenog) poduzetništva i druge modele socijalnog zapošljavanja osoba s invaliditetom , uključujući i zapošljavanje uz podršku u skladu s uspješnim međunarodnim praksama					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Poticati partnerski razvoj društvenog poduzetništva	– broj osoba s invaliditetom koje su prošle programe osposobljavanja i usavršavanja	Nositelj: Grad, MRMS, HZZ Sunositelji: obrazovne institucije, strukovne udruge, udruge osoba s invaliditetom i udruge koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, zaštitne radionice koje su registrirane za izvođenje programa osposobljavanja osoba s invaliditetom		kontinuirano	

8. PRAVNA ZAŠTITA I ZAŠTITA OD NASILJA I ZLOSTAVLJANJA

Uvod i ocjena stanja

U skladu s načelom nediskriminacije, koje se promiče u svim temeljnim međunarodnim dokumentima na području ljudskih prava, kao i načelom jednakosti, koje je zaživjelo još od *Opće deklaracije o ljudskim pravima*, *Ustavom* se Republika Hrvatska odredila kao država koja posebnu skrb posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom i njihovu uključivanju u društveni život.

Kako položaj svake države na globalnoj ljestvici, kojom se mjeri doprinos na području ljudskih prava, ovisi o količini i kvaliteti dodatne zaštite koju ona pruža osobama s invaliditetom da bi postigle ravnopravnost s ostalim građanima povezano s ovim područjem, RH je u stvaranju sveobuhvatnoga domaćeg pravnog okvira ugradila međunarodne standarde da bi se osobama s invaliditetom osigurala najviša razina zaštite, pristup svim pravima i njihovo ostvarivanje bez diskriminacije.

Najvažniji međunarodni dokument na području zaštite osoba s invaliditetom je *Konvencija*, svrha koje je unapređivanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom te unapređivanje i poštivanje njihova urođenog dostojanstva.

Donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Fakultativnog protokola uz Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 6/07.), Konvencija je postala dio pravnog poretka Republike Hrvatske, po pravnoj snazi iznad zakona.

Radi provođenja *Konvencije* te daljnjeg osnaživanja zaštite prava osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju donesena je *Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020.*

Hrvatski sabor na sjednici 3. listopada 2007. godine donio na je *Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom* („Narodne novine“, broj 107/07.) te je Hrvatski sabor imenovao pravobraniteljicu za osobe s invaliditetom koja štiti, prati i promiče prava i interese osoba s invaliditetom.

Prava osoba s invaliditetom uređena su mnogim zakonskim i pod zakonskim aktima koji obuhvaćaju različita područja života uključujući i pravnu zaštitu i zaštitu od nasilja i zlostavljanja. Hrvatski sabor na sjednici 22. studenoga 2013. godine donio je *Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći* („Narodne novine“, broj 143/13), a svrha pravne pomoći u smislu tog zakona je ostvarenje jednakosti svih pred zakonom, osiguranje građanima Republike Hrvatske i drugim osobama, u skladu s njegovim odredbama, djelotvorno ostvarenje pravne zaštite te pristupa sudu i drugim javnopravnim tijelima pod jednakim uvjetima.

Nadalje, *Zakonom o suzbijanju diskriminacije* („Narodne novine“, broj 85/08. i 112/12.) osigurava se zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka RH, omogućuju se pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi spola, jezika, vjere, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, dobi, zdravstvenog stanja i invaliditeta.

Pravo na dostojan život bez nasilja svih građana Republike Hrvatske regulirano je nizom zakona i drugih propisa. *Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji*

(„Narodne novine“, broj 70/17.) cjelovito regulira rješavanje tog sve izraženijeg društvenog problema. *Kazneni zakon* („Narodne novine«, broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15. – ispravak i 101/17. i 118/18.) uređuje kazne za kaznena djela protiv braka, obitelji i mladeži i kaznena djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa.

Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Narodne novine“, broj 3/18.) kao i *Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2017. do 2022.* („Narodne novine“, broj 96/17.) naglašavaju nužnost prepoznavanja problema zlostavljanja, nužnost poduzimanja društvenih akcija radi suzbijanja nasilja u obitelji te izradu sveobuhvatnog okvira, politika i mjera za zaštitu i pomoć svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Nacionalna politika za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine („Narodne novine“, broj 88/11.) osnovni je strateški dokument Republike Hrvatske, kojem je cilj uklanjanje diskriminacije žena i uspostavljanje stvarne ravnopravnosti spolova provedbom politike jednakih mogućnosti. Također, *Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja* („Narodne novine“, broj 70/18.) .), između ostaloga, sadrži obveze nadležnih tijela i drugih čimbenika koji sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju seksualnog nasilja i pružanju pomoći i zaštite osobama izloženim seksualnom nasilju, te oblike, način i sadržaj njihove suradnje.

Svi ti dokumenti precizno određuju mjere i postupanja nadležnih tijela koja sudjeluju u otkrivanju i suzbijanju nasilja te pružanju pomoći žrtvama nasilja, te naglašavaju poboljšavanje položaja žrtava nasilja i podizanje kvalitete njihova života.

Prema djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom kao žrtvama nasilja, društvo treba iskazati veći stupanj osjetljivosti i osigurati veći stupanj zaštite. Odredbe *Ustava Republike Hrvatske* naglašavaju dužnost zaštite djece i nemoćnih, što se osobito odnosi na djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom.

Univerzalni standardi prava djeteta određeni su *Konvencijom o pravima djeteta Ujedinjenih naroda*, koju je Hrvatska prihvatila 1991. godine. Prihvaćanjem Konvencije Hrvatska je preuzela obvezu da svakom djetetu jamči prava koja ona sadržava. Pristupajući *Konvenciji*, RH se obavezala osigurati zaštitu djeteta od svih oblika nasilja u obitelji, institucijama i široj društvenoj sredini. Odredbe *Konvencije* odnose se na zaštitu djeteta od: fizičkog i psihičkog nasilja, zlopotrebe i zanemarivanja; svih oblika seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja; otmice i trgovanja djecom; svih drugih oblika iskorištavanja (eksploatacije) štetnih po bilo koji vid dobrobiti djeteta te nehumanih i ponižavajućih postupaka i kažnjavanja. Također, *Konvencijom* je određena obaveza države da osigura mjere podrške za fizički i psihički oporavak djeteta - žrtve nasilja i njegovu socijalnu reintegraciju. Efikasna zaštita djece pretpostavlja jasno definirane korake u procesu zaštite djeteta i jasno definirane uloge među sudionicima tog procesa te uspostavu dobre suradnje između stručnjaka iz svih sustava koji rade s djecom (zdravstvo, obrazovanje, socijalna skrb, policija, pravosuđe i dr.).

Protokol o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece (2014.) pridonosi, između ostaloga, razvoju i širenju mreže multidisciplinarnih timova za zaštitu djece u lokalnoj zajednici te primjeni objedinjenog modela svih timova u RH. Također i *Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih*

prava nadležnim tijelima („Narodne novine“, broj 132/13.) propisuje način postupanja učitelja, nastavnika, odgajatelja, stručnih suradnika i ravnatelja osnovnih i srednjih škola te učeničkih domova u poduzimanju pravnih mjera zaštite svakog učenika te obvezu prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima.

Grad Križevci tijekom posljednjih godina provodi cjelovitu i jedinstvenu politiku prema osobama s invaliditetom, sukladno donesenim strateškim dokumentima. Iz tih je dokumenata vidljivo da se posebna pažnja posvećuje ranjivim skupinama, među kojima su osobe s invaliditetom, osobito žene i djevojke s invaliditetom koje su vrlo često suočene s višestrukom diskriminacijom s obzirom na spol i invaliditet. Polazeći od činjenice da je nasilje oblik diskriminacije i jedan od najtežih oblika kršenja osnovnih ljudskih prava, te da su žene najčešće žrtve nasilja u obitelji, ovom je području potrebno posvetiti posebnu pozornost. Pri tome je, pored provedbe zakonskih obveza, potrebno poduzimati i niz drugih mjera kojima će se djelovati na prevenciju nasilja u obitelji, kao i osiguravanje pravodobne pomoći svim žrtvama nasilja, uz poticanje kontinuirane suradnje među svim nadležnim tijelima

Zbog važnosti i značenja ove problematike i u ovoj strategiji područje pravne zaštite i zaštite od nasilja i zlostavljanja obuhvaćeno je kao zasebna cjelina. Cilj je osigurati dostupnost pravne regulative za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda svim osobama s invaliditetom, a posebno pojedinim skupinama: ženama i djevojkama s invaliditetom, osobama s teškim invaliditetom, djeci s teškoćama u razvoju, mladim osobama s invaliditetom i osobama starije životne dobi. Na području zaštite od nasilja u obitelji, u međunarodnim dokumentima osobito se ističe potreba za odgovarajućim brojem skloništa, savjetovaništva i drugih servisa namijenjenih žrtvama nasilja te postojanje jasnih postupaka i protokola za primjenu zakona kojima se uređuje ovo područje.

Tablica 10. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI na pravnu zaštitu i zaštitu od nasilja i zlostavljanja

Mjera 1. Omogućiti osobama s invaliditetom dostupnost informacija o zaštiti od nasilja i učinkovit sustav podrške svim osobama s invaliditetom žrtvama nasilja, posebno ženama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Osigurati dostupnost informacija, preventivnih programa/edukacija, kampanje s ciljem podizanja svijesti o nasilju i mogućnostima zaštite od nasilja za osobe s invaliditetom	– raspoloživost i dostupnost informacija i regionalna pokrivenost programima/edukacijama – osvrt na primjerenost i dostupnost u promatranoj godini u odnosu na prethodnu	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom, HERA		kontinuirano	Informacije i savjeti kome se obratiti u slučaju nasilja nalaze se na sljedećim linkovima http://www.sigurnomjesto.hr/ (Ženska soba – Centar za seksualna prava); http://www.mup.hr/1127.aspx (MUP). MDOMSP je izradio, tiskalo te na službenim web-stranicama objavilo Adresar ustanova, organizacija i ostalih institucija koje pružaju pomoć, podršku i zaštitu

					žrtvama nasilja u obitelji.
2. Educirati djelatnike sustava socijalne skrbi o Protokolu o postupanju u slučaju obiteljskog nasilja	– godišnji obuhvat djelatnika edukacijom, uz osvrt na naučeno kroz primjenu ili uvođenje mjera prevencije rizika od nasilja	Nositelj: Grad Križevci, MDOMSP Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom		2019.	U postupku je usvajanje novog Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji

9. INFORMIRANJE, KOMUNIKACIJA I PODIZANJE RAZINE SVIJESTI

Uvod i ocjena stanja

Osiguranje potpune integracije osoba s invaliditetom u društvo, kao temeljni cilj *Križevačke strategije*, ne može se ostvariti bez pristupa informacijama preko odgovarajućeg komunikacijskog sustava. Za bolje razumijevanje mjera i aktivnosti na ovom području *Križevačke strategije* potrebno je podsjetiti na sadržaj pojmova:

- **komunikacija** podrazumijeva govorne i znakovne jezike, prikazivanje teksta, Brailleovo pismo i taktilnu komunikaciju, krupni tisak, zvučne zapise, pristupačne multimedije, osobne čitače i alternativne oblike, sredstva i oblike komunikacije, uključujući pristupačne informacijske i komunikacijske tehnologije;

- **jezik** obuhvaća govorne i znakovne jezike i druge oblike negovornih jezika.

Konvencija je posebno istakla i objasnila neke ključne pojmove koji su bitni za bolje razumijevanje mjera i aktivnosti na ovom području, stoga treba podsjetiti na sadržaj pojmova: komunikacija podrazumijeva govorne i znakovne jezike i sve prilagodbe znakovnih jezika, prikazivanje teksta, Brailleovo pismo i taktilnu komunikaciju, krupni tisak, zvučne zapise, pristupačne multimedije, osobne čitače i alternativne oblike i sredstva i oblike komunikacije, uključujući pristupačne informacijske i komunikacijske tehnologije; jezik obuhvaća govorne i znakovne jezike i ostale načine komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba i druge oblike negovornih jezika koji se temelje na hrvatskom jeziku. Donošenjem *Zakona o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj* („Narodne novine“. broj 82/15.) upotreba hrvatskoga znakovnog jezika dobila je i zakonski okvir.

Brze promjene i razvoj u svijetu informatike i komunikacija uvjetuju i način na koji ljudi međusobno komuniciraju, obavljaju poslove i koriste se uslugama i informacijama. Tehnološki napredak treba pomoći svim građanima u poboljšanju kvalitete života, a nikako ne smije biti faktor koji još snažnije isključuje pojedine društvene skupine. Osobe s invaliditetom trebaju snažniju pomoć društva da im se omogući korištenje novih tehnologija kako bi ostvarili dobrobit tehnološkog napretka. Oštećenje ne smije biti razlog nedostupnosti informacija i tehnologije. Javne službe

se trebaju pobrinuti za to da svoje informacije učine dostupnim i prilagođenim osobama s različitim vrstama oštećenja.

U razvoju standarda i oblikovanja novih komunikacijskih i informacijskih sustava potrebno je konzultirati predstavnike osoba s invaliditetom.

Kako bi osobe s invaliditetom mogle razviti svoje potencijale, potrebno je osigurati da cjelokupna zajednica pozitivno gleda na njihovo sudjelovanje u njezinom funkcioniranju.

Najbolji rezultati u podizanju razine svijesti postići će se maksimalnim uključivanjem svih dostupnih medijskih oblika. *Konvencija* prepoznaje i daje najveću važnost medijima u promicanju pozitivne slike o osobama s invaliditetom. Usko povezana s medijskim prostorom je i pomoć osobama s invaliditetom u korištenju novim tehnologijama.

Društvo je odgovorno za formiranje svijesti o sposobnostima i doprinosima osoba s invaliditetom. Sustavno se treba provoditi javna kampanja za zaštitu prava osoba s invaliditetom.

Tablica 11. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI na informiranje, komunikaciju i podizanje razine svijesti

Mjera 1. Omogućiti slobodno pretraživanje, primanje i prosljeđivanje informacija prema izboru pojedinca – osobe s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi s drugim članovima društva					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje se mjeri postignuće)
1. Učiniti dostupnima informacije gradskih službi prema osobama s invaliditetom u prihvatljivim oblicima i tehnologijama, ovisno o individualnim mogućnostima komuniciranja pojedinca – osobe s invaliditetom	– dostupni sadržaji gradskih službi u pristupačnom obliku – senzibilizirani službenici, u odnosu prema osobama s invaliditetom prema Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća o dostupnosti internetskih stranica tijela u javnom sektoru i Zakonu o pristupačnosti mrežnih stranica i mobilnih aplikacija	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: Središnje tijelo državne uprave nadležno za razvoj digitalnog društva i udruge osoba s invaliditetom		2020.	Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća o dostupnosti internetskih stranica tijela u javnom sektoru i Zakon o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora obvezuju javne službe na pristupačnost Provesti edukaciju javnih službi i civilnog društva o primjeni Zakona
2. Objaviti i redovito ažurirati prava i usluge iz svog djelokruga rada na službenim stranicama	– objavljene i ažurirane informacije o pravima i uslugama	Nositelj: Grad Križevci		kontinuirano	Ne postoje polazni podaci.

Mjera 2. Podizati razinu svijesti javnosti o pravima osoba s invaliditetom nizom različitih aktivnosti koje pridonose općoj toleranciji za raznolikosti u društvu i suzbijanju stereotipa i diskriminacije osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje se mjeri postignuće)
1. Poticati provedbu i periodično organizirati kampanje koje doprinose pozitivnoj percepciji osoba s invaliditetom o sposobnostima i doprinosu osoba s invaliditetom, jačanju svijesti o pravima osoba s invaliditetom i zabrani njihove diskriminacije te univerzalnom dizajnu	– broj provedenih kampanja/drugih informativnih sadržaja u promatranoj godini u odnosu na prethodnu prema nositelju kampanji/drugih informativnih sadržaja (gradskih i organizacija civilnog društva)	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom		2019. i 2020.	Grad Križevci kontinuirano provodi aktivnosti u cilju podizanja svijesti, ali se očekuju zajedničke kampanje
2. Organizirati edukacije službenika Grada Križevci o pravima i mogućnostima osoba s invaliditetom	– broj službenika koji su prošli edukaciju	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom		2019. i 2020.	Konvencija UN-a o pravima osoba s treba postati javnom i civilnom sektoru jednako dostupna i razumljiva
Mjera 3. Kontinuirano promovirati Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda, relevantne preporuke Vijeća Europe i informirati o potrebnim promjenama u društvu s obzirom na preuzete obaveze i međunarodne ugovore kojih je Republika Hrvatska stranka					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje se mjeri postignuće)
1. Provoditi tematski definiranu obuku te druge oblike informiranja i savjetovanja nositelja i sunositelja mjera Križevačke strategije o provedbi svih odredaba Konvencije	– dostupnost edukacije, broj održanih radionica i broj uključenih nositelja i sunositelja mjera u edukaciju	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom		kontinuirano	Strategija potiče stvaranje pozitivnog okruženja

10. SUDJELOVANJE U KULTURNOM, JAVNOM I POLITIČKOM ŽIVOTU

Uvod i ocjena stanja

Opredjeljenje za socijalni model djelovanja prema osobama s invaliditetom, utemeljen na promociji i zaštiti ljudskih prava, odnosi se na sva ljudska prava: od građanskih, političkih, gospodarskih, socijalnih i kulturnih do globalnih.

Postoje brojne prepreke koje onemogućavaju osobama s invaliditetom sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi i puno uživanje njihovih osnovnih prava, među kojima su i kulturna prava. Ova kategorija prava, zajedno sa socijalnim i

ekonomskim pravima, spada u kategoriju pozitivnih prava, što znači da je za njihovo ostvarenje potrebno poduzimanje određenih intervencija, pozitivnih mjera. Ujedno, ona su progresivno ostvariva i ostavljaju mogućnost da budu zadovoljena tijekom vremena, kao dio planskih aktivnosti.

Uključenost osoba s invaliditetom u zajednicu ovisi svakako i o tome koliko mogu sudjelovati u stvaranju i korištenju kulturnih vrijednosti. One imaju pravo i trebaju sudjelovati u kulturi,

Osobe s invaliditetom prepoznate su kao korisnici kulturnih usluga, ali i kao stvaratelji kulture jer Grad Križevci pruža potporu umjetničkim aktivnostima i manifestacijama udruga osoba s invaliditetom i pojedinaca; poduzima mjere uklanjanja arhitektonskih barijera, u skladu s konceptom razumne prilagodbe, potiče korištenje potpornih tehnologija i drugih načina povećanja dostupnosti kulturnih sadržaja osobama s invaliditetom. Programom javnih potreba u kulturi, preko natječaja za financiranje projekata i programa, stvaraju se preduvjeti stvaranja inkluzivne i pristupačne kulture, podupire se neovisnost umjetničkog stvaralaštva osoba s invaliditetom.

Tijekom proteklih godina provedbe dosadašnjih strateških dokumenata, osobe s invaliditetom značajno su pridonosile kulturnoj ponudi Grada Križevaca kao stvaraoci ili kao konzumenti svih kulturnih sadržaja. Grad Križevci će i nadalje intenzivno raditi na izjednačavanju mogućnosti, kako bi osobe s invaliditetom i u ovom području bile ravnopravne sa svojim sugrađanima bez invaliditeta. U idućem će razdoblju naglasak biti na prilagodbi filmova i kazališnih sadržaja osobama oštećena sluha i vida.

Kao i u većini zemalja i gradova, osobito treba poticati veći angažman žena i mladih osoba s invaliditetom za aktivno sudjelovanje u kulturnom, javnom i političkom životu.

U većini europskih gradova postoji niz problema u ostvarivanju pristupačnosti objekata i kulturnih sadržaja osobama s invaliditetom, s obzirom na to da se, uglavnom, radi o starijim zdanjima ili povijesnim spomenicima kulture. U tom se slučaju uglavnom koristi koncept *razumne prilagodbe*. Mediji bi također trebali prezentirati raznolikost društva na način da pruže mogućnost osobama s invaliditetom da sudjeluju u kreiranju medijskog prostora i djeluju u njemu.

Grad Križevci posljednjih godina nizom aktivnosti otvara medijski i kulturni prostor osobama s invaliditetom, ali potrebno je učiniti i znatno više na izjednačavanju mogućnosti pristupa.

Osobama s invaliditetom *Konvencija* potvrđuje njihova politička prava i mogućnost njihova uživanja na ravnopravnoj osnovi s drugima, a države su dužne poduzeti mjere da mogu djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u političkom i javnom životu, izravno ili preko slobodno izabраниh predstavnika, uključujući i pravo i mogućnost da glasuju i budu birani. Pritom trebaju osigurati da glasački postupci, prostori i materijali budu prikladni, dostupni i laki za razumijevanje i uporabu. Nužno im je osigurati pravo na tajno glasovanje na izborima i javnim referendumima, bez zastrašivanja, te pravo samostalnog kandidiranja na izborima i obnašanja dužnosti i obavljanja svih javnih funkcija na svim razinama vlasti, omogućavajući uporabu potpornih i novih tehnologija gdje je to primjereno. Ako je to potrebno, na njihov zahtjev osobama s invaliditetom treba dopustiti pomoć u glasovanju osoba po vlastitom izboru. Osobe s invaliditetom imaju pravo djelotvorno i u potpunosti

sudjelovati u vođenju javnih poslova, bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi s drugima, te osnivati i učlanjivati se u organizacije osoba s invaliditetom kako bi ih one predstavljale na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Stvaranje mogućnosti aktivnog sudjelovanja svih građana u političkom i javnom životu pretpostavka je demokratski uređenog društva, stoga je nužno da se osobe s invaliditetom mogu koristiti svojim pravom glasa i sudjelovati u takvim aktivnostima. Pretpostavke za takvo uključivanje treba ostvariti na svim razinama te za to predvidjeti i odgovarajuća sredstva i aktivnosti kojima bi se uklonile kako institucijske, tako i socijalne prepreke.

Prema dostupnim podacima iz različitih izvješća na razini Europske unije, osobe s invaliditetom, kojima je za to pružena mogućnost, žele sudjelovati u političkom životu, ali za to postoje brojne i značajne prepreke (psihološke, obrazovne, obiteljske, kulturološke, socijalne, profesionalne, financijske i građevinske) kao i teško dostupne informacije o njihovim pravima na političku participaciju. To se osobito odnosi na pojedine skupine osoba s invaliditetom, prije svega osobe s intelektualnim i mentalnim teškoćama

UN-ov Odbor za prava osoba s invaliditetom u svom je izvješću o primjeni *Konvencije* u Republici Hrvatskoj istaknuo velik broj postignuća, prije svega strateške dokumente i zakonske pretpostavke za zaštitu prava osoba s invaliditetom. No, izrazili su zabrinutost zbog izbornog postupka koji još uvijek nije u cijelosti pristupačan svim osobama s invaliditetom, osobito osobama smještenim u institucije, te malog broja osoba s invaliditetom koje imaju izvršnu i predstavničku funkciju u tijelima s javnim ovlastima. Njihova je preporuka poduzimanje mjera kako bi izborni postupak postao u cijelosti pristupačan svim osobama s invaliditetom, a njihovo sudjelovanje u predstavničkim i izvršnim tijelima olakšano.

U Gradu Križevci postoji svjesnost da, je osobama s invaliditetom nužno osigurati jednake mogućnosti za vlastito političko djelovanje i neposredno sudjelovanje u oblikovanju političkih ciljeva i raspodjeli sredstava. Dugogodišnjim prakticiranjem partnerstva između tijela javnih vlasti i nevladinih organizacija, osobe s invaliditetom postale su vidljiviji građani koji se zalažu za svoja prava, čemu pridonose javne kampanje, treniranje i obrazovni programi koji se provode na nacionalnoj i lokalnoj razini. Iako zakonodavni okvir u Republici Hrvatskoj osobama s invaliditetom osigurava ostvarivanje njihovih prava, na ovom području postoji velik prostor za daljnja unapređenja. Javna prezentacija projekata i programa Grada Križevaca redovito se odvija uz sudjelovanje predstavnika osoba s invaliditetom, a kao i u većini zemalja i gradova, još uvijek je nedovoljan angažman žena i mladih osoba s invaliditetom za aktivno sudjelovanje u javnom i političkom životu. Unatoč velikim pomacima tijekom proteklih godina, posljednje istraživanje kvalitete života oko sedam stotina osoba s invaliditetom, pokazuje da sudjelovanje u političkom i javnom životu spada u ona područja koja ocjenjuju nižom ocjenom. To je poticaj svim sudionicima u provođenju mjera i aktivnosti ove *strategije*, da se ovom području posveti osobita pozornost.

Republika Hrvatska će kao zemlja članica Europske unije raditi na promicanju okruženja u kojem osobe s invaliditetom mogu djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u vođenju javnih poslova, bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi s drugima. Ohrabrivat će sudjelovanje osoba s invaliditetom u javnim poslovima, uključujući sudjelovanje u nevladinim organizacijama i udrugama koje se bave javnim i političkim životom države, te aktivnosti i vođenje političkih stranaka i osnivanje i učlanjivanje u

organizacije osoba s invaliditetom kako bi ih one predstavljale na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Sudjelovanje svih građana u javnom i političkom životu i demokratskim procesima temeljno je obilježje razvijene demokracije, stoga je nužno da osobe s invaliditetom mogu koristiti svoje pravo glasa i sudjelovati u takvim aktivnostima. Društvo ima obvezu stvarati poticajno okruženje za osobe s invaliditetom i omogućiti im sudjelovanje u politici i javnom životu na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Grad Križevci je na tom području, u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom, pokrenuo niz aktivnosti koje su djelovale i djelovati će u tom pravcu.

10.1. SUDJELOVANJE U KULTURNOM ŽIVOTU

Tablica 12. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI na sudjelovanje u kulturnom životu

Mjera 1. Osigurati osobama s invaliditetom veću dostupnost svih sadržaja vezanih uz kulturni život zajednice namijenjenih svim drugim građanima					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Izvršiti komunikacijske i građevinske prilagodbe prostora u kojima se odvijaju kulturni sadržaji (muzeji, arhivi, knjižnice,... i dr.)	– broj prilagođenih prostora u kojima se odvijaju kulturni sadržaji	Nositelji: Grad Križevci Sunositelji: Kulturne ustanove , Udruge osoba s invaliditetom		kontinuirano	Osiguran pristup potiče osobe s invaliditetom na konzumaciju sadržaja
Mjera 2. Podizati razinu svijesti javnosti o pravima osoba s invaliditetom nizom različitih aktivnosti koje pridonose općoj toleranciji za raznolikosti u društvu i suzbijanju stereotipa i diskriminacije osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Povećati mogućnost predstavljanja osoba s invaliditetom na jednakoj osnovi s drugim građanima u općim programima	– opis poduzetih aktivnosti usklađivanja programske koncepcije javnih medija u	Nositelji: Grad Križevci Sunositelji: Javni mediji, udruge osoba s invaliditetom		kontinuirano	Koristiti i natječaj Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija
Mjera 3. Pratiti ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u ostvarivanju njihova biračkog prava					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje se mjeri postignuće)
1. Izraditi analizu pristupačnosti biračkog mjesta i postupaka	– prikazano stanje pristupačnosti biračkih mjesta – prikazano	Nositelj: Grad Križevci Sunositelj: Udruge osoba s		2019.	Postojeće stanje pristupačnosti biračkih mjesta i dostupnosti biračkog prava svim vrstama osobama s

	stanje dostupnosti biračkog prava svim vrstama osobama s invaliditetom	invaliditetom			invaliditetom
--	--	---------------	--	--	---------------

11. ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Prikupljanje i analiza podataka o broju, strukturi i obilježjima osoba s invaliditetom preduvjet su kvalitetnog planiranja i kreiranja politike djelovanja prema određenim grupacijama i populaciji osoba s invaliditetom u cjelini. Podaci i istraživanja o pojedinim aspektima invaliditeta i osoba s invaliditetom omogućuju kreiranje najučinkovitijih rješenja za pojedine probleme.

Nedostatak podataka o osobama s invaliditetom ozbiljna je zapreka razvoju cjelovitog sustava zaštite na lokalnoj i nacionalnoj razini.

Države koje su se obvezale provoditi odredbe *Konvencije*, obvezale su se prikupljati potrebne informacije, uključujući statističke podatke i podatke dobivene istraživanjima, kako bi omogućile kreiranje i provedbu politika prema osobama s invaliditetom. Proces prikupljanja i obrade ovih podataka treba biti usklađen sa zakonskom zaštitom podataka - Zakon o provedbi opće uredbe o zaštiti podataka („Narodne novine“, broj 42/18.), da bi se osigurali tajnost i poštivanje privatnosti osoba s invaliditetom.

Podaci prikupljeni sukladno odredbama *Konvencije* koriste se u svrhu otklanjanja prepreka s kojima se osobe s invaliditetom svakodnevno suočavaju u ostvarivanju svojih prava. Na odgovarajući se način distribuiraju statistički podaci o osobama s invaliditetom i određuje njihova dostupnost osobama s invaliditetom i drugima. Na razini Republike Hrvatske prikupljaju se i prate odgovarajući podaci o osobama s invaliditetom u okviru Hrvatskog registra o osobama s invaliditetom pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. S obzirom na činjenicu da se na regionalnoj i lokalnoj razini iznimno teško uspostavljaju baze podataka o osobama s invaliditetom, otežano je i planiranje i kreiranje različitih mjera.

Za planiranje sustavne zaštite osoba s invaliditetom nužno je raspolaganje dinamičnim sustavom podataka o osobama s invaliditetom, a što će biti prioritetan zadatak u predstojećem razdoblju. Aktivnosti Grada bit će također usmjerene na poticanje i provođenje istraživanja pojedinih aspekata fenomena invaliditeta i obilježja osoba s invaliditetom.

Tablica 13. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI

Mjera 1. Unapređivati statističke i informacijske strategije za razvoj politike i standarda vezanih uz osobe s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana inancijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Provesti mapiranje socijalnih usluga koje se pružaju u	– postojeći broj usluga - predloženi broj	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: Udruga osoba s		2020.	Strategija razvoja grada Križevci

Gradu Križevci i izraditi prijedlog potreba za novim uslugama	usluga	invaliditetom i institucije socijalne skrbi			
---	--------	---	--	--	--

12. REKREACIJA, RAZONODA I SPORT

Uvod i ocjena stanja

Rekreacija, razonoda i sport značajne su aktivnosti koje su za osobe s invaliditetom ponekad nužna terapijska nadopuna. Pokret se kao temeljna biološka potreba realizira ciljanom motoričkom aktivnošću, bez obzira na to radi li se o osobi bez invaliditeta ili s njim. Od davnina su ljudi pokazivali interes za bavljenje kineziološkim aktivnostima koje su imale različite predznake - od natjecateljskog, rekreativnog, do razonode i zabave. Za osobu s invaliditetom kineziološke aktivnosti su osnovna pretpostavka za psihomotoričko prilagođavanje na novonastale uvjete življenja. Invaliditet narušava prostorni integritet samog čovjeka, pri čemu se kao posljedica javlja otežana komunikacija osobe s invaliditetom i njegove okoline. Osim navedenog problema, osoba s invaliditetom susreće se s nizom arhitektonskih barijera koje prije nije niti zapažala, a nakon nastanka invaliditeta one postaju nepremostive na svim područjima življenja. Sudjelovanje u kineziološkim aktivnostima umanjuje razvoj promijenjenih oblika ponašanja, koja se gotovo uvijek javljaju nakon nastanka invaliditeta i upravo te aktivnosti mijenjaju samu osobu s invaliditetom i okolinu u kojoj ona živi, pri čemu se potvrđuje osnovni princip po kojem osoba s invaliditetom mora nastaviti živjeti. Pri tome nije od presudne važnosti ono što je izgubila, nego preostale sposobnosti.

Iako je upravo fizička neaktivnost jedan od vodećih zdravstvenih čimbenika rizika, statistike na razini cijele EU govore da smo nedovoljno aktivni. Koristi tjelesne aktivnosti i bavljenja sportom su višestruke, od fizičkih, preko mentalnih do društvenih te stoga ona treba biti jednako dostupna svim osobama, bez obzira na invaliditet.

U Mišljenju Odbora regija - Invaliditet, sport i slobodno vrijeme (2014/C 114/06) ističe se kako je, unatoč rastućem političkom interesu za promicanje sudjelovanja osoba s invaliditetom u sportskim aktivnostima, stopa njihova sportskog sudjelovanja još uvijek niska. Razlog tome je, između ostaloga, ograničeni pristup sportskoj infrastrukturi prilagođenoj potrebama osoba s invaliditetom te je upravo poboljšanje pristupačnosti, u smislu odgovarajućeg fizičkog pristupa sportskim objektima, kao i bolje komunikacije, ključan uvjet koji se mora ispuniti želi li se unaprijediti stopa sudjelovanja osoba s invaliditetom u sportu. Također se ističe potreba organiziranja informativnih kampanja i programa osposobljavanja koji bi olakšali prihvaćanje osoba s invaliditetom u sportskim aktivnostima.

Sportske aktivnosti doprinose očuvanju i unapređenju zdravlja te umanjuju negativne posljedice invaliditeta, a mogu se promatrati i kao nadopuna metodama fizikalne terapije. Osim toga, rekreacija, razonoda i sport snažno doprinose socijalnoj uključenosti djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, omogućujući im druženje i zabavu sa širokim krugom ljudi, a ujedno pruža priliku za prezentiranje njihovih potencijala i mogućnosti te samopotvrđivanje.

Grad Križevci je gradnjom, uređivanjem i prilagodbom prostora namijenjenih sportsko rekreativnim aktivnostima pridonio znatno bržem uključivanju osoba s invaliditetom u život zajednice.

Tablica 14. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI na rekreaciju, razonodu i sport

Mjera 1. Informirati i podizati svijest o pristupačnom turizmu					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Kreirati bazu podataka o pristupačnosti objektima i uslugama turističkih objekata	– kreirana javno dostupna baza podataka	Nositelj: Grad Križevci Sunositelji: Udruga osoba s invaliditetom, turistička zajednica		2020. i kontinuirano ažuriranje	Baza podataka o pristupačnosti ne postoji
Mjera 2. Izraditi, provoditi i pratiti programe izvanškolskih športskih i drugih aktivnosti koje će poboljšati uključivanje djece i mladeži s teškoćama u razvoju					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Izraditi prijedloge novih programa izvanškolskih športskih i drugih aktivnosti i provoditi ih	– izrađeni novi programi izvanškolskih športskih i drugih aktivnosti	Nositelj: Grad Križevci Sunositelj: Udruga osoba s invaliditetom		kontinuirano	Izrađeni programi izvanškolskih športskih i drugih aktivnosti.
Mjera 3. Osigurati i prilagoditi dječja igrališta, sportske terene i parkove djeci s teškoćama u razvoju					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Osigurati pristupačnost dječjih igrališta, sportskih terena i parkova prilagođenih djeci s teškoćama u razvoju (postojećih i novoizgrađenih)	– broj prilagođenih postojećih sadržaja – broj novoizgrađenih sadržaja	Nositelj: Grad Križevci		kontinuirano	Ne postoje podaci o broju dječjih igrališta, sportskih terena i parkova prilagođenih djeci s teškoćama u razvoju.

13. RIZIČNE SITUACIJE I HUMANITARNA KRIZNA STANJA

Uvod i ocjena stanja

Konvencija u članak 11. obvezuje države stranke da osiguraju zaštitu i sigurnost osobama s invaliditetom u rizičnim situacijama, uključujući situacije oružanog sukoba, humanitarnih kriza i prirodne katastrofe. Kao prvu komponentu ovaj članak naglašava mjere poduzete s ciljem osiguranja zaštite i sigurnosti što uključuje mjere poduzete za uključivanje OSI u nacionalne protokole za krizna stanja.

Među komponente kojima članak 11. *Konvencije* razrađuje rizične situacije, u humanitarna krizna stanja spadaju i mjere kojima se osigurava distribucija humanitarne pomoći na način pristupačan OSI.

Republika Hrvatska ima moderan sustav civilne zaštite te je svim raspoloživim resursima sposobna odgovoriti potrebama u zaštiti ljudi, dobara i okoliša u ugrozama, stradanjima i drugim izazovima suvremenog društva, ali i prema potrebi pružiti pomoć drugim ili primiti pomoć od drugih zemalja. Pomoć se pruža bez diskriminacije svim stanovnicima, vodeći računa o njihovim potrebama i dajući prednost najhitnijim slučajevima. Sustav i djelovanje civilne zaštite u Republici Hrvatskoj uređeni su Zakonom o sustavu civilne zaštite («Narodne novine», broj 85/15.). U sustavu civilne zaštite pruža se potrebna pomoć svima kojima je potrebna, bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi.

Zakonom o sustavu civilne zaštite (Narodne novine, broj 82/15.) koji je stupio na snagu u kolovozu 2015. godine, a koji je zamijenio Zakon o zaštiti i spašavanju, kvalitetnije su uređeni odnosi između različitih razina sustava i uporaba operativnih snaga što su pretpostavke za podizanje razine učinkovitosti kapaciteta za odgovor na posljedice sve češćih prirodnih katastrofa. No međutim, osobe s invaliditetom u planovima za evakuaciju u slučajevima katastrofa još uvijek nisu posebno istaknute.

Kao primjer dobre prakse osiguravanja usluge pomoći građanima promovirat će se besplatna mobilna aplikacija »Sigurnost na dlanu« na pametnim telefonima, koja ima preventivnu, edukativnu svrhu i uz pomoć koje osobe na jednostavan način dobivaju upute kako postupati prilikom elementarnih nepogoda, odnosno ekstremnih vremenskih pojava. Navedeno je primjereno gluhim i nagluhim osobama, a aplikacija je namijenjena korisnicima mobilnih uređaja s Android i iPhone operativnim sustavom.

Tablica 15. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI na osiguraje zaštite, sigurnosti u rizičnim situacijama i humanitarnim kriznim stanjima

Mjera 1. Educirati predstavnike službi civilne zaštite o specifičnostima osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Predstaviti Priručnik o specifičnostima postupanja s osoba s invaliditetom u rizičnim	– propisano postupanje prema osobama s invaliditetom u katastrofama u provedbenim	Nositelj: Grad Križevci Sunositelj: Udruga osoba s invaliditetom an području Grada Križevaca		2019.	Obveza članka 11. KPOSI

situacijama	propisima uzimajući u obzir specifičnosti svih vrsta invaliditeta				
Mjera 2. Pripremiti planove za pružanje skrbi osobama s invaliditetom u katastrofi					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. U planove djelovanja civilne zaštite na svim razinama ugraditi zadaće/postupanje operativnih snaga sustava civilne zaštite u provođenju mjera i aktivnosti spašavanja osoba s invaliditetom	– provođenje skrbi o osobama s invaliditetom u velikoj nesreći i katastrofi ugrađeno je u planove djelovanja sustava civilne zaštite i operativne planove civilne zaštite	Nositelj: Grad Križevci Sunositelj: Udruga osoba s invaliditetom an području Grada Križevaca		2020.	Ne postoje podatci o uključenosti mjera skrbi o osobama s invaliditetom u važećim planovima zaštite i spašavanja JLP(R)S (procjena je kako se ne radi o većem broju dokumenata s tim sadržajem).
Mjera 3. Osposobiti i pripremiti osoblje civilne zaštite za sudjelovanje u skrbi o osobama s invaliditetom u katastrofi					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. U postojeće programe osposobljavanja za pripadnike operativnih snaga sustava civilne zaštite ¹⁷ ugraditi sadržaje/teme o tome kako provoditi mjere skrbi o osobama s invaliditetom u katastrofama	– ugrađeni sadržaji o provedbi mjera skrbi o osobama s invaliditetom u katastrofama u postojeće programe osposobljavanja operativnih snaga te posebno u nove programe osposobljavanja	Nositelj: Grad Križevci Sunositelj: Udruga osoba s invaliditetom an području Grada Križevaca	sredstva iz državnog proračuna u okviru redovne djelatnosti	2020.	U programu osposobljavanja povjerenika civilne zaštite sadržaji o provedbi mjera skrbi o osobama s invaliditetom u katastrofama su ugrađeni, ali ih je potrebno dodatno proširiti. Programi osposobljavanja drugih operativnih snaga sustava civilne zaštite, usvojeni do 2015. godine, nemaju sadržaje o skrbi o osobama s invaliditetom.

14. UDRUGE OSOBA S INVALIDITETOM U CIVILNOM DRUŠTVU

Uvod i ocjena stanja

Civilno društvo iznimno je važno za osobe s invaliditetom kao prostor za njihovo djelovanje i uključivanje u društveni život, ali i kao značajna nadopuna aktivnosti državnih institucija.

Najznačajniji dio civilnog društva su udruge, a udruge osoba s invaliditetom su zbog dugogodišnje tradicije i iskustva, pokretači i nositelji razvoja civilnog društva.

U Gradu Križevcima registrirano je četiri udruge osoba s invaliditetom odnosno udruga koje djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Osobe s invaliditetom preko svojih udruga zaista intenzivno rade na poboljšavanju svojih životnih uvjeta, a vrlo su često jedini prostor njihove samoaktualizacije i mogućnosti ostvarivanja socijalnih kontakata.

Grad Križevci preko suradnje i partnerstva s udrugama osoba s invaliditetom već nekoliko godina pored koncepta zagovaranja, promiče ideju društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija, što je među ostalim i svrha djelovanja organizacija civilnog društva na području socijalne politike. S obzirom na to da se potrebe osoba s invaliditetom mijenjaju zajedno s promjenama životnih uvjeta, državne i javne institucije zbog svog formalnog ustroja ne mogu pravodobno registrirati promjene, a još manje pružiti odgovarajuća rješenja. Udruge osoba s invaliditetom u tom procesu uvode nove tipove socijalnih usluga prilagođene potrebama svojih članova.

Udruge se istodobno javljaju u dvjema ulogama, kao korisnici usluga i kao pružatelji usluga svojim članovima i drugim korisnicima.

Udruge osoba s invaliditetom zagovaraju određene vrednote, prioritete i specifičnosti svoje uže grupacije ili ukupne populacije s invaliditetom.

Zagovaranjem prioriteta u financiranju socijalnih programa, udruge osoba s invaliditetom utječu na socijalnu politiku Grada Križevaca.

Grad Križevci je s udrugama osoba s invaliditetom ostvario partnerstvo u planiranju, usmjeravanju, provođenju i evaluaciji socijalnih programa u dugoročnom razdoblju.

Ovakav pristup razvoju socijalnog društva (prepoznatljiva i ravnopravna uloga svih sudionika: građana, korisnika, organizacija civilnog društva, lokalnih vlasti, javnih ustanova, gospodarstva itd.) prepoznat je kroz realizaciju mjera i aktivnosti Križevačke strategije 2007.-2010.

Križevačka strategija je nastala na temelju zahtjeva osoba s invaliditetom koje su, zajedno sa stručnjacima, osobno ili preko svojih predstavnika u svojim udrugama sudjelovale u kreiranju i planiranju mjera.

Predstavnik udruge osoba s invaliditetom koja pokriva sve vrste oštećenja član je Povjerenstva koje, zajedno s Upravnim odjelom za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam koordinira provedbu *Križevačke strategije*.

Sve aktivnosti, mjere, projekti, programi, vrste i oblici pomoći koje su tijekom proteklog razdoblja provedene u Gradu Križevci inicirale su same osobe s invaliditetom ili su dale suglasnost. Iznimne aktivnosti i inicijative udruga osoba s invaliditetom u provedbi Križevačke strategije 2007.-2010. potaknule su rješavanje statusnih i temeljnih pitanja za sve socijalne, zdravstvene, humanitarne i druge udruge u Gradu Križevcima.

Niz konkretnih projekata Grada za osobe s invaliditetom realiziran tijekom provođenja Križevačke strategije posredno je pridonio ostvarivanju visoko postavljenih krajnjih ciljeva i za sljedeće razdoblje djelovanja.

Tablica 16. Mjere i aktivnosti s ciljem ostvarivanja prava OSI na uključivanje i aktivno sudjelovanje i društveni život

Mjera 1. Razvijati partnerstvo državne i javne uprave s udrugama osoba s invaliditetom na svim razinama					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Poticati sudjelovanje udruga osoba s invaliditetom u postupcima donošenja gradskih propisa	– broj udruga osoba s invaliditetom koje su registrirane u portal e-Savjetovanje	Nositelj: Grad Križevci Sunositelj: TDU		2020.	Broj udruga koji je sudjelovao
2. Kontinuirano uključivati predstavnike osoba s invaliditetom u radna tijela i komisije prilikom izrade odluka, strategija i ostalih gradskih dokumenata	– broj predstavnika osoba s invaliditetom uključenih u radna tijela i komisije	Nositelj: Grad Križevci		kontinuirano	Predstavnici osoba s invaliditetom uključuju se u radna tijela i komisije
Mjera 2. Sustavno financirati saveze i udruge osoba s invaliditetom omogućujući njihovo djelovanje u cilju unapređenja kvalitete života osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Redovito prikupljanje i objavljivanje informacija	– broj obavijesti objavljenih na mrežnim stranicama grada Križevci	Nositelj: Grad Križevci		2020.	Broj trenutno objavljenih informacija

o raspisanim natječajima relevantnim za rad udruga osoba s invaliditeto m na lokalnoj razini njihovo objavljivanje na mrežnim stranicama grada Križevci					
Mjera 3. Poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom programima i projektima udruga					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
1. Dodatno vrednovati (bodovati) godišnje i višegodišnje projekte i programe za čiju se provedbu su/financiraju i plaće osoba s invaliditetom	– broj financiranih projekata i programa udruga za čiju se provedbu su/financiraju i plaće osoba s invaliditetom – broj zaposlenih osoba s invaliditetom u financiranim projektima i programima udruga	Nositelji: Grad Križevci		2020.	Grad Križevci ne raspolaže podacima o broju financiranih projekata i programa udruga za čiju je provedbu su/financiralo plaće osoba s invaliditetom kao i o broju zaposlenih osoba s invaliditetom u financiranim projektima i programima organizacija civilnog društva.
Mjera 4. Osigurati adekvatan prostor za djelovanje udruga osoba s invaliditetom					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje će se mjeriti postignuće)
Osigurati adekvatan i pristupačan prostor udrugama osoba s invaliditetom	– broj udruga koje imaju osiguran adekvatan prostor za obavljanje djelatnosti	Nositelj: Grad Križevci Sunositelj: Udurge osoba s invaliditetom na području Grada Križevaca		2019. – 2020.	Broj udruga koje koriste gradske prostore za obavljanje djelatnosti

15. MEĐUNARODNA SURADNJA

Uvod i ocjena stanja

Za osobe s invaliditetom iznimno je važna socijalna mobilnost i povezivanje u partnerstvu s odgovarajućim međunarodnim i regionalnim organizacijama i civilnim društvom, posebice s organizacijama osoba s invaliditetom. U okviru međunarodne suradnje osobe s invaliditetom i njihove organizacije uključuju se u međunarodne programe razvoja potičući tako izgradnju vlastitog kapaciteta, uključujući razmjenu i međusobno dijeljenje informacija, iskustava, programa izobrazbe i najboljih primjera iz prakse. Udruge osoba s invaliditetom u Gradu Križevcima uglavnom su uključene organizacijski u saveze, a zajednički se opet uključuju u redovne aktivnosti asocijacija u Europskoj uniji i na međunarodnoj razini.

Tijekom narednog perioda nastavit će se sudjelovanje u aktivnostima brojnih međunarodnih tijela i odbora čiji je rad vezan uz problematiku invaliditeta, a nadalje će se poticati osobe s invaliditetom u izgradnji međunarodne mreže suradnika.

Tablica 17. Mjere i aktivnosti s ciljem praćenja provedbe UN Konvencije o pravima OSI

Mjera 1. Pratiti proces provedbe UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i rezultate predstavljati Gradskom vijeću					
Aktivnosti	Pokazatelji	Odgovorne/provedbene institucije i organizacije	Planirana financijska sredstva	Rokovi/Godina	Polazni podaci (u odnosu na koje se mjeri postignuće)
1. Pratiti provedbu UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i predlagati mjere za poboljšanje provedbe Vladi RH u skladu s člankom 33. Konvencije	– osvrt na postignuća i odstupanja temeljem izvješća o provedbi Križevačke strategije – izvješća o provedbi UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i konzultacije drugih relevantnih izvješća (uredi pravobranitelj)	Nositelji: Grad Križevci Sunositelji: udruge osoba s invaliditetom i ostale organizacije civilnog društva		2019. i 2020.	Izvješće RH o provedbi UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom

III. ZAVRŠNE ODREDNICE

Prihvatanje i provođenje *Križevačke strategije* zahtjeva sustavnu i stalnu koordinaciju mnogobrojnih sudionika. Funkciju praćenja pojedinih područja djelovanja, koordinaciju i usklađivanje svih djelatnosti na razini grada obavljat će Povjerenstvo za osobe s invaliditetom Grada Križevaca (u daljnjem tekstu Povjerenstvo), sukladno funkciji i djelovanju Povjerenstva za osobe s invaliditetom Vlade Republike Hrvatske.

Mjere i aktivnosti navedene u *Križevačkoj strategiji* uspješno će se i pravodobno provoditi samo uz stalnu koordinaciju između pojedinih izvršitelja.

Povjerenstvo će koordinirati, poticati i pratiti provođenje pojedinih mjera, pružati stručnu i savjetodavnu pomoć nositeljima i suradnicima provođenja mjera i aktivnosti.

Gradski upravni odjeli, ustanove i trgovačka društva čiji je osnivač Grad Križevci dužne su provoditi mjere i aktivnosti iz *Križevačke strategije* glede promicanja prava i unapređivanja položaja osoba s invaliditetom u gradu Križevcima.

Upravni odjel za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam u suradnji s Povjerenstvom, koordinirat će i pratiti provedbu *Križevačke strategije*.

Nadležni gradski upravni odjeli dostavljat će Povjerenstvu do 15. siječnja svake godine izvješće o provedbi mjera iz svoje nadležnosti koje će biti objedinjeno do 1. veljače tekuće godine.

Upravni odjel za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam i udruge osoba s invaliditetom dostavljat će gradonačelniku Grada

Križevaca do 15. veljače svake godine objedinjeno izvješće o provedbi mjera iz *Križevačke strategije* koje će o tome izvijestiti Gradsko vijeće Grada Križevaca.

Gradski odjeli dužni su u svoje godišnje planove rada uvrstiti mjere i aktivnosti u skladu s *Križevačkom strategijom* te za svaku godinu osigurati sredstva za njihovu provedbu.

Upravni odjel za odgoj, obrazovanje, kulturu, sport, socijalnu skrb, nacionalne manjine i turizam i udruge osoba s invaliditetom tiskat će *Križevačku strategiju* u roku od tri mjeseca od njena donošenja u crnom tisku, na Brailleovom pismu i elektroničkom obliku (uključujući i audio zapis) te objaviti na internet stranicama Grada i udruge osoba s invaliditetom.

Križevačka strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2019. do 2020. objavit će se u „Službenom vjesniku Grada Križevaca“.

GRADSKO VIJEĆE GRADA KRIŽEVACA

KLASA: 011-01/19-01/0003
URBROJ: 2137/02-02/1-19-1
Križevci, 11. rujna 2019.

PREDSJEDNIK
Marko Katanović